Nagyvárad, 1895. I. évfolyam 123. szám. Szerda, május 22.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza-utca 3. sz.**

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség czimére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:
A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . 6 frt — kr.
Félévre . . 3 » — »
Negyedévre . 1 » 50 »
Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt — kr.
Félévre . . 4 » — »
Negyedévre . 2 frt — kr.
Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállitva:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . 5 » — »
Negyedévre . 2 » 50 »
Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

»Pajzán humor.«

Az Agliardi-Kálnoky-Bánffy-affairnek tehát vége. Befejezte a miniszterelnöknek Helfi és Ugron interpellátiójára adott válasza.

E válasz — jól mondta Helfi — annyit jelent, hogy a miniszterelnök nem tud semmit, tehát nem is mond semmit.

Ugron Gábor meg azt mondta rá, hogy az egész válasz »pajzán humor.«

De mit mond hozzá az ország komoly, értelmes, gondolkozó, a tisztességre és erkölcsi reputáczióra is sulyt fektető közönsége?!

Három héten át folyt a sok tinta, kopogott a táviró, szólt a távbeszélő, miniszterek utaztak, pártkörök tanácskoztak, ingott az uralkodó rendszer, az egyik miniszter tántorgott, a másik bukott . . . és e sok izgató jelenet mind lesrófolt lámpáknál, homályban játszódott le. Mikor pedig a nézőtér kivilágosodott s a szem valahára látni reméllt, akkor előáll egy bohó alak s azt mondja a kiváncsi publikumnak: *»a fölmerült események bővebb magyarázatot nem is igényelnek.«*

Ezt nevezte azután Ugron G. *pajzán humornak.*

Tehát e két szócskával jelzett kis kotyvalék szürődött le a nagy üstben heteken át rotyogot boszorkányléből.

És ezzel elégedjék meg a közönség? Különösen az ország hivő katholikus közönsége?

Mert nem kell azt hinni, hogy ebben a pajzán humorral befejezett ügyben az állam, vagy a magyar kormány, vagy épen b. Bánffy szorult elégtételre.

Itt legelső helyen Magyarország katholikusai jogositvák követelni elégtételt!

Mert a katholikus egyház fejének követére mondatott az a vád, hogy mikor hazánk területén vendégül tartózkodott, visszaélt a *vendégnek* illem- és kötelesség határolta jogával, beleavatkozván illetéktelenül az ország belügyeibe.

Természetes volt az országszerte föltett kérdés: hol és miben történt ez a beavatkozás?

És ha a félhivatalos lapok ily irányu feleleteit az érdekelt körök, testületek és egyének nyomban, világosan megczáfolták: annál jogosabban és kiváncsiabban várta kivált az ország katholikus része: minő alapon, hol, mikor; és mily irányban tett beavatkozás miatt hurczolta meg a magyar kormány a Pápa követét? miért szitotta a közvéleményben ujult erővel a kereszténytelen sajtó utján a katholicismus, a pápaság és a hierarchia elleni gyülöletet?

Igen, joggal várhattuk és kiváncsian lestük a kormányelnök ez iránti nyilatkozatát.

És kaptuk azt a felvilágositást, hogy »a fölmerült események bővebb magyarázatot nem is igényelnek.«

Valóban, Magyarország mostani liberális kormányzásához illő és méltó eljárás: ütni valakit hetekig, s nem tudni, vagy nem akarni megmondani azt sem: miért?

Erre sincs a kormányelnöknek csak — pajzán humora.

Mi pedig azt mondjuk, hogy ennek az ügynek ekként lett elintézése se nem pajzán, se nem humor, de nem is — befejezés.

A folytatás következik, s a valódi befejezés nem lesz — pajzán humor . . .

† Lévay Imre.

Érdemekben gazdag, tetterős férfiut ragadt el körünkből a halál. A legnagyobb magyar tanitórend, a piarista rend főnökét gyászolja az elhunytban. A hazai közoktatás derék munkást gyászol benne. Elég ok arra, hogy kegyelettel emlékezzék meg róla a magyar sajtó.

Reánk más czimen is valódi gyászt hozott az ő elhunyta. A kath. sajtónak egyik jeles előharczosa a kath. mozgalmaknak egyik nagy érdemü megindítója volt ő. Korán felismerte, hogy a katholikusoknak tömörülniök kell. Protestáns polgártársaink összetartanak mindenben, — mi szétoldott kéve vagyunk. Mert nekik van autonomiájuk, nekük nincs. Erre kell törekednünk. Addig pedig, mig ezt elérhetjük, kettőre van szükségünk: kath. sajtóra és kath. körre. Nem maradt a szónál és tervezgetésnél. Amit szükségesnek tartott meg is valósitotta. Még mint veszprémi tanár megalapitotta a »Veszprémi Közlöny« cz. hetilapot, a vidéki kath. lapok első fecskéjét. Egyik nagy liberalis lap irja róla, hogy »jobb lapot csináltak nálánál, de lelkiismeretesebben szerkesztettet aligha.« Annyi szeretettel csüggött lapján, hogy négy esztendeig (mig csak rendfőnök nem lett) Budapesteről szerkesztette azt.

A fővárosba jövemegvalósitotta másik nagy tervét: a kath. kört. Sok akadálylyal kellett küzdenie. Bizalmatlansággal fogadták lent is fennt is. Ma már a fővárosnak legkedveltebb köre; tagjainak száma ezerre megy; — felolvasó — estélyeire (két hete tartották az ötvenediket) szűk a négy teremből álló helyiség, ide s tova saját házuk lesz. A vidék pedig követte a főváros példáját: ma már másfélszáz kath. kör van az országban.

Mikor ő az első vidéki kath. lapot meginditotta s az első kath. kört megalakitotta, — akkor még az egyházpolitikai küzdelemnek előjelei sem mutatkoztak. Még a februári rendelet sem jelent meg.

Hatóságilag engedélyezett **Végeladás.**

Az üzlet lebonyolitása czéljából a raktáron levő óriási mennyiségü férfi- és gyermek-ruhák **fél árban** árusittatnak el.

NEUMANN ADOLF üzletében.

NAGYVÁRAD, Olaszi, Bémer-tér (Poynár-ház.)
(a »Magyar király« kávéház mellett.)

NAGYVÁRAD, Olaszi, Bémer-tér (Poynár-ház.)
(a »Magyar király« kávéház mellett.)

Lapunk mai száma 10 oldal.

Az ő éles esze már szükségesnek látta a tömörülést. Mennyivel inkább van szükség reá ma! És mennyivel inkább van szükségünk ma olyan emberekre, mint az elhunyt volt!

Hányan vannak, akik belátják, hogy szükséges lenne ez is, meg az is, — de a beismerésnél, a sopánkodásnál tovább nem mennek! Lebegjen előttük az elhunyt nemes példája.

Gyászbaborult szivvel tesszük le a megboldogult ravatalára az elismerés és hála koszoruját. Adja meg azt neki az is, akihez költözött, akinek dicsőségeért küzdött. Emléke legyen áldva, — szelleme legyen közöttünk!

Földmüvelésügyi reformok.

Gról Festetits Andor földmüvelésügyi miniszter a képviselőház hétfői ülésén három fontos törvényjavaslatot nyujtott be, melyek a következők:

1. Törvényjavaslat a Közép-Duna egységes szabályozásáról, valamint az ország egyéb jelentősebb folyóüzem első sorban szükséges szabályozási munkálatokról.

2. Törvényjavaslat a szarvasmarha tenyésztés országos emelésére szolgáló alapról.

3. Törvényjavaslat a mezőgazdasági termények és termékek hamisitásának tilalmazásáról.

Egyuttal a miniszter azt is tudatta, hogy az ősz elején még néhány fontos törvényjavaslatot szándékozik benyujtani.

A nyitrai mandátum.

Az első nyitrai választásból kifolyólag a belügyminiszter tudvalevőleg Árvamegye fegyelmi választmányát delegálta a választásnál történt visszaélések és szabálytalanságok megvizsgálása végett. A választmány, mely Szmrecsányi György főispánból, Kubinyi Árpád orsz. képviselőből és Klinovsky Lenárd főjegyzőből áll, a napokban fog Nyitrán kiszállani, és mindenek előtt Tarnóczy Gusztávot fogja kihallgatni. Junius első felében pedig a botrányos választás többi tanui fognak a vizsgáló bizottság elé idéztetni.

A második választás ellen a nyitrai kerületi néppárt, lapunk korábbi közlései szerint, a képviselőházhoz kérvényt nyujt be. Az erre vonatkozólag a törvényben előirt 2000 frt biztositékot már befizették a képviselőház pénztárába.

Az osztrák antiliberálisok uj győzelme.

Az osztrák antiliberálisok bécsi nagy diadalát egy másik követte Troppauban, az osztrák Szilézia fővárosában. Ott most vannak a községtanácsosi választások s a liberálisok alig kaptak mandátumot. A liberálisok — hir szerint — a bécsi példát fogják követni, vagyis elhagyják a csatateret és átengedik egészen a város kormányzását az antiliberálisoknak.

Lapszemle.

Budapest. 1895. május 21.

A **Magyar Állam** »Vakulj magyar« czimen Bánffy Dezső válaszával foglalkozik s kérdi hogy mit lehet adni a szabadelvü párt dicséreteire, melyekkel a miniszterelnököt elhalmozzák midőn tulajdonkép Kálnoky kapott ismételve fényes elégtételt, Bánffyt pedig csak folyton megalázták.

A **Hazánk** a III. országos gazdakongresszusról czikkezik, melyet rendkivül nagy fontosságunak mond. A gazdakongresszus ugyanis tömöriteni kivánja a magyar gazdaelemet, hogy igy egyesülve kiküzdjék az agrariusok régi jogaikat, mert akármit mondjanak is, Magyarország tulajdonképen még mindig a szántóföldje után él.

A **Magyar Hirlap** a Bánffy válaszával foglalkozik, melyet az tegnap a képviselőházban az Agliardi—Kálnoky-féle ügyre nézve adott. A választ kielégitőnek tartja, habár az elégtétel nem is egészen teljes.

A **Nemzeti Ujság** »Meghunyászkodás« czim alatt a miniszterelnöki választ kritizálva, kimutatja annak gyengeségeit s azt mondja, hogy a liberális lapok által heteken át hirdetett fényes elégtétel elvégre is a legnevetségesebb meghunyászkodásra zsugorodott össze.

Az **Egyetértés** az országos gazdakongresszusról czikkezik, melyet nagyon szükségesnek tart. A gr. Dessewffy Aurél elnöki megnyitóját birálgatva azt mondja, hogy bizalommal néz a kongresszus részletes munkálkodásai elé s reméli, hogy az elnök által körvonalazott föladat teljesitésével a gyülés igazán üdvös szolgálatot tesz a nemzetnek.

A **Pesti Hirlap** természetesen az országos magyar gazdakongresszus ellen czikkezik; igyekszik a kongresszus nagy és nemes czéljait kigunyolni s kicsiny szinben feltüntetni. De hát ahhoz már rég hozzá vagyunk szokva, hogy a miről a P. H. elitélőleg nyilatkozik, annak eo ipso jónak kell lennie s igy van ez a jelen esetben is.

A **Budapeti Hirlap** a Bánffy válaszáról ir s azt mondja, hogy bár röviden felelt, de olyan röviden mégsem tudott szólani, hogy kevés szavánál még kevesebb ne legyen az, amit mondott; azután a kormánypárti lapokból átvett helyekkel kimutatja, hogy mily roszhiszemüleg akarta a kormány a kiegyezési törvény 8-ik szakaszát a maga czéljaira felhasználni s mint tagadta meg ezt Bánffy tegnap egész vakmerően.

A **Magyarország** a Bánffy feleletéről ezikkezik szatirizáló hangon s kimutatja, hogy a miniszterelnök nemcsak, hogy nem kapott elégtételt Bécsből, de még valódi jogaiban is korlátozzák.

A **Pesti Napló** »1795. Május 20.« czim alatt a Martinovits féle összesküvésről emlékezik meg s kegyelettel szól az összeesküvőkről.

A **Nemzet** kiméletlen hangon támad Apponyinak és Ugron Gábornak, a miért a Bánffy válaszával, melyet az Agliárdi-féle ügyre nézve adott, nincsenek megelégedve s szokott rágalmaival igyekszik őket nevetségesekké tenni.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Május 21. —

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Esterházy Kálmán gr., Josipovich Géza, Ilyés Bálint.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Perczel Dezső, Lukács László, Dániel Ernő.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után

Elnök bemutatja Zsilinszky Mihály megválasztott képviselő meghivó levelét. Az állandó igazoló bizottsághoz utasittatik.

Mély részvéttel jelenti továbbá Körösi Sándor, Debreczen város III. kerülete képviselőjének elhunytát. Inditványozza, hogy a ház részvétének jegyzőkönyvileg adjon kifejezést. (Általános helyeslés.)

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter több rendbeli viczinális vasutra vonatkozó törvényjavaslatot nyujt be.

Következik a napirend: A találmányi szabadalmakról szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása.

A ház a törvényjavaslatot harmadszori olvasásban is elfogadta.

A jegyzőkönyvnek erre vonatkozó részét hitelesitik.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Visszaemlékezések.

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Általános tapasztalás, hogy a kor előhaladtával megélénkülnek az emberben a gyermek és ifjukori benyomások, melyekre sokkal jobban emlékezünk vissza, mint a csak nem rég történt eseményekre.

Minthogy pedig az én gyermek- és ifjukoromban átélt események között van több olyan is, mely talán szélesebb körökben is képes érdeklődést kelteni, hadd mondjak el egyet-mást azok közül.

Csak egész röviden akarok a magyar szabadságharcz, a Bachkorszak és az u. n. provizóriumról szólani a mennyiben saját tapasztalataim alapján csak a nevezetes időkről szólhatok.

Hét éves gyermek voltam, midőn a magyar szabadságharcz lezajlott.

Budán laktunk az akkori uj, most Toldy Ferencz-utczai 763. régi szám alatt fekvő saját házunkban. Nagy udvarunk és kertünk volt. Édes atyámat, a ki éppen abban az évben töltötte be 40 évi közszolgálati idejét, csaknem naponkint látogatták meg az ő hivataltársai, kiket rendesen vacsorára marasztott, mely alatt élénken folyt a discurzus a napi eseményekről. Mint az afféle régi dikarteriális tisztviselő arra volt mindig legkivánesibb a szegény öreg, hogyan is fognak menni a dolgok, ha többé nem a nádor, hanem a miniszterelnök fog a kormány élén állani.

Konzervativ hajlamánál fogva nagy aggodalommal kisérte az események rohamos fejlődését s midőn a szabadságharcz tényleg kitört, valóságos buskomorság lepte meg őt s 1849. évtől kezdve 1857. évben bekövetkezett baláláig szivgörcsök gyötörték, valahányszor politikáról beszéltek előtte; azt a dicső háborut, különösen mióta annak tragikus kimenetele köztudomásossá vált, mindig nagy nemzeti csapásnak mondogatta.

Az 1849. évi tél rendkivül kemény volt. Nagyon jól emlékszem, hogy oly magas hó esett, hogy mire reggel fölébredtünk, nem birtuk a külső konyhaajtót kinyitni, a cselédnek az udvarra szolgáló ablakból kellett kiugrania s a havat az ajtó elől lapáttal eltávolitania. A tél folyamán honvédek is állitottak be hozzánk mindegyiknek ásója és lapátja is volt, a mely szerszámokra a fegyvereken kivül az akkori téli hadjáratban országszerte rászorultak.

Gyakran változott akkor a világ. A honvédeket a császári katonaság, ezt ismét a honvédek váltották föl. Mikor a honvédek tanyáztak a fővárosban, rendesen igen vig élet volt. Egyszer a mi házunkba hozták el a legénység számára való hust, egy egész ökröt ott az udvarunkon mértek ki és puttonokban hozták és vitték a jó budai vörös bort, a putton alján lévő csapon eresztették le a bort hol csatornába, hol üveg vagy bádogpohárba.

Egy pár markotányosnő is megjelent s hirtelen előkeritettek nehány szál czigányt s ott a zöld gyepen vig tánczra perdült.

Az alatt fönt a dombon irtóztatóan kiáltott egy kurta vasra vert honvéd, kiről azonban édes anyám közbenjárása következtében a hadnagy parancsára levették a bilincset, de a kiállott fájdalmak inkább káromkodásokra, mint jó kedvre hangolták.

Nemsokára jöttek a császáriak, ezekből is kaptunk egyszerre vagy 6 katonát, köztük sárga hajtókás talián legényeket is, kik nappal málélisztet kértek anyámtól, hogy polesztát — melyet nagy virtuozitással egy czérnaszál segélyével szeletekre vágtak — főzhessenek, éjjel pedig, midőn a szalmazsákon végig nyujtózkodtak, folytonosan suttogtak egymással, de beszédjökből csak ezt a két szót értettem és jegyeztem meg magamnak: kosszut, kosszut, szi! sz! szegények, talán arról ábrandoztak, hogy majd ők fogják el Kossuthot, vagy attól rettegtek, hogy Kossuth fogja el őket.

Mig a császáriak időztek a fővárosban, a templomban is császári érzelmü szónoklatokat lehetett hallani, Számtalanszor emlegettük még később is a budavizivárosi káplánt, aki mint a lapokból olvastam a nemrég meghalt Patzkó Agost, hogy prédikáczióiában igy kiáltott föl egyszer:

— Wir haben kein Pulver und Blei, was wilt der Khossut, der Khossut mit uns machen?

De az ő okoskodása a hazafias érzelmü budai német polgároknak is visszatetszett.

Napirend szerint következik: a közlekedésügyi és pénzügyi bizottságok jelentéseinek tárgyalása az aldunai Vaskapu szabályozásának felmerülő pótmunkálatokról valamint a szabályozási munka költségeinek hitelmüvelet utján leendő fedezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag.

Neményi Ambrus előadó hosszabb indokolás kiséretében elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Papp Elek: Elismeri, hogy a Vaskapu kiépitése, a hajózási akadályok elháritása nagy befolyással lesz kereskedelmi viszonyainkra s azok alakulására. Sok kérdésre nézve azonban a ház tájékozatlan s azokra nézve a munkálatokról szóló jelentések sem adnak felvilágositásokat. Kifogásolja, hogy a költségek megállapitásánál nagyon is felületesen jártak el s az eredeti tervezeten már a vállalat munkáka adásánál változtatni kellett, mert kitünt, hogy az előirányzott összeg az eredeti tervezet megvalósitására nem elégséges. Nem akarja e sötétben történt ugrást megismételni s épen azért követeli, hogy a pótmunkálatokra vonatkozó tervezet terjesztessék be részleteiben s terjesztessenek be az erre vonatkozó költségvetések is. Ha e müszaki tervet bemutatták volna, mi sem akadályozná, hogy a törvényjavaslatot elfogadják a részletes tárgyalás alapjául, de igy teljesen tájékozatlanul a tárgyalásba bele nem mehetnek.

Határozati javaslatot nyujt be, mely a következőleg hangzik:

Mondja ki a ház, hogy az aldunai Vaskapu szabályozás kereskedelmi és nagy nemzetközi czélját helyesli, a szabályozásra s a munkálatokra szükséges pénzt felajánlja, de helyteleniti az időleges kormányok tájékozatlanságát s felületességét, melynek folytán a költségek már is kétszer akkorára rugnak, mint a mily összeg az eredeti költségvetésbe felvétetett.

Utassittassék továbbá a kormány, hogy a munkálatokra vonatkozó tervezeteket, költségelőirányzatokat mutassa be; az ideig a tárgyalás függesztessék föl. A mennyiben a kormány ezt nem tenné, mondja ki a ház, hogy a törvényjavaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

Horánszky Nándor: Röviden kiván a szőnyegen levő törvényjavaslathoz hozzá szólani. Két dologban nem ért egyet Papp Elek képviselővel. Először abban, hogy ő a 9 milliót nem tudná aggodalom nélkül megszavazni, mert ez ismét óriási terhet ró az országra. Másodszor abban, hogyha meg is szavazná a költségeket, a részletes tervek és költségvetések bemutatása alapján, azt csak oly kormánynak tenné, mely teljes garanciákat nyujtana arra nézve, hogy az eddigiekhez hasonló anomáliák többé nem fognak előfordulni. Az eddigi munkálatok csak azt bizonyitják, hogy az intézők minden körültekintés nélkül jártak el s költségvetésök nem reális alapon nyugodott.

A költségvetést még általánosságban sem fogadja el.

Lukács Béla: Az ellenzék szónokai a munkálat tervezőit igazságtalanul vádolják. Ily nagyszabásu munkálat költségvetése előre precize meg nem állapitható s nehezitette e költségvetés megállapitását még az is, hogy ilyen szabályozási munkálatok még nem fordultak elő.

Védi Papp Elekkel szemben a munkálat tervezetének helyességét s azt mondja, hogy a tervezőket nem lehet felületességgel vádolni. A munkálat keresztülvitelénél a tervezettől csupán annyi eltérés történt, hogy a szabályozandó medret 2 méter helyett 3 méterre mélyitették, hogy az utvonalon mélyebb járásu hajók is közlekedhessenek.

Mert arról van szó, hogy az állam visszakapja azon előlegeket, melyeket kiadott; a hitelmüveletről a jelen törvényjavaslat intézkedik, melyet melegen elfogadásra ajánl.

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter röviden polemizál az ellenzéki szónokokkal és ismertette a munkálatok jelen állását. Kéri Papp Elek határozati javaslatának elvetését, a törvényjavaslat elfogadását.

Lukács László pénzügyminiszter rövid felszólalása után

A ház többsége Papp Elek határozati javaslatát elveti s a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

Következik a részletes tárgyalás.

Az 1. szakasznál felszólal

Papp Elek és **Horánszky** Nándor, mire elnök a vitát bezárja s az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után

Dániel Ernő kereskedelmi miniszter védi a szakaszt.

Neményi Ambrus előadó rövid felszólalása után

A ház többsége a szakaszt elfogadja.

A 2—3. szakaszok változatlanul fogadtattak el.

Ezzel a részletes tárgyalás véget ért.

Következik a napirend szerint a közlekedésügyi bizottság jelentésének tárgyalása a Fehér-Tolna vármegyei helyi érdekü vasutak székesfehérvár-adonyszabolcsi és adonyszabolcspaksi vonalának engedélyezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag.

Bethlen Balázs gróf előadó a javaslatot elfogadásra ajánlja.

Bottlik Lajos kifogásolja a tulságos állami szubvenciót s a törvényjavaslatot nem fogadja el, mert nem járulhat a közvagyonnak ily pocsékolásához.

Boross Béni rövid felszólalása után

Dániel Ernő polemizál Bottlik Lajos beszédével. Azt mondja, hogy az állam e vasuthoz is csak annyival járul, mint bármely más viczinális vasut létesitéséhez. Kéri a törvényjavaslat elfogadását.

A ház többsége a törvényjavaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

Gazdakongreszszus.

Köztudomásu dolog, hogy a Budapesten jelenleg együttlevő gazdakorgreszszust, a kormány megelözőleg nem csak nem fogadta rokonszenvvel, sőt ellenkezőleg határozottan ellenszenvvel viseltetett iránta. A kormány s különösen a földmivelésügyi m. kir. miniszter a kongreszszuson leendő hivatalos képviseltetését is megtagadta. S a kormánypárti és merkantilista sajtó ugyancsak tulliczitálta egymást abban, hogy a legmérgesebb kirohanásokat tegye meg ellene.

Mindez egy cseppet sem akadályozta az intéző köröket, s legföljebb az lett a siker, hogy kétszeres buzgalommal láttak a munkához. S ma büszkén mutathatnak reá, hogy munkájokat a legfényesebb siker követte.

**

A gazdakongreszszus rendező bizottsága május 18-án szombaton gróf Dessewffy Aurél elnöklete alatt a köztelken tartotta a kongreszszus megnyitása előtt utólsó ülését.

Ezen ülésen Forster Géza főtitkár jelentést tett a szervező-bizottság eddigi müködéséről, a jelentkezett tagokról, a kongresszus megtartására tett intézkedésekről, valamint a kongreszszus anyagi ügyeiről is melyek azonban a bongreszszus összes ügyeinek lebonyolitása előtt véglegesen meg nem állapithatók. A kongreszszus számadásainak megvizsgálására dr. Hagara Viktor, Kodolányi Antal és Tahy István tagokból álló bizottságot küldötte ki.

Elhatározta a rendező-bizottság azt is, hogy a kongresszus határozatainak végrehajtására egy több tagból álló permanens végrehajtó bizottság kiküldését fogja az együttes ülésnek ajánlani. Végül a rendező bizottság elhatározta, hogy a kongeresszusra jelentkezőket még kivételesen

---

Közeledett Budavár ostromzárolása a magyar honvédek által.

Atyám, bár a lakosok mindenfelé szedelőzködtek és menekültek, nem sokat törődött a bombáztatással; mig a szomszédok könnyen elvihető holmiaikkal Ó-Budán vagy az ágyuk lőtávolán kivül eső falvakba siettek s házuk őrizetét valamely hü emberre bizták, mások a pinczékbe bujtak, atyám járt-kelt a kertünkben, sőt még a vizivárosi plébánia-templomba is ment, a hol mindennap reggeli misét szokott volt hallgatni.

Jobbról-balról lecsaptak mellette a puskagolyók, ő sértetlen maradt, midőn azonban egy alkalommal a velünk szemben levő ház tetejébe egy gránát furódott, majd egy másik kertünkbe hullott le, harmadik szomszédunk háza pedig kigyuladt, nem engedtük meg többé ezen vakmerő sétát.

De azért még nem hagytuk oda házunkat, szerencsére pár hétre el voltunk látva a legszükségesebbel, mert bizony se boltból se piaczról nem lehetett semmit sem vásárolni s a főzés idejét is lehetőleg az esti órákra kellett halasztani, mert azt tudtuk, hogy a kémény füstje czéltáblául szolgálhat Hentzy tüzéreinek. Oly csendes lett minden, hogy hallani lehetett a bástyán beszélő katonák szavát.

Egyszerre csak hirül adják nekünk, azt már nem tudom, a császáriak-e, vagy a honvédek, hogy ha életünk kedves, 24 óra alatt távozzunk, mert a most következő nagy lődözésnek, nem tudhatni mi lesz a vége. Csak ekkor költöztünk ki mi is Ó-Budára, a hol már temérdek ember együtt volt. Jól emlékszem az exodusra, valamint arra is, hogy abban a szobában, a hol mi voltunk, hét család hált a földön. Aludni nem igen lehetett, mert egész éjszakán át folyt a bombázás.

Ha le is dültünk egy kissé, rendesen felöltözve hevertünk, mert a folytonos izgalom nem engedett hosszasabban pihennünk. A Dunapartot sürü embertömeg lepte el, mely szivszorongva s káromkodva szemlélte a levegőben a kisérteties sivitással keresztül-kasul repülő, majd itt majd ott lecsapó különféle lövegek tüzes vonalait, s a rombolást, melyet okoztak. Egy napon, ha emlékezetem nem csal, épen a vár bevétele napján, a hajnali órákban földrengést éreztünk és irtózatos robajt hallottunk; kisiettünk a Dunaparthoz s csakhamar megtudtuk mi történt. A Pestre néző várbástya mögött, az u. n. sötét sikátor fölött állott lőportorony egy jól irányzott röppentyütől szikrát fogva a levegőbe röpült; a föld megrázkódott, a Duna erősen hullámzott s ugy látszott, mintha medréből ki akarna lépni a halász város több háza lángban állott az ostromló honvédek pedig egetverő éljenzéssel üdvözölték a vár falán támadt rést, melyet Hentzi emberei nem volt többé idejük betömni. Nem kellett többé, a mi egyébiránt esztelen gondolat is volt, a vizivárosi templom két tornyába ágyut fölvonszolni, a honnan a várat lődözni akarták, körül volt az véve már minden oldalról, a honvédek hágesókat támasztottak a megviselt falakra s rohamban vették be s Görgey rögtön le is romboltatá a bástyákat.

Dél felé egy diadalmenet jött ki harsogó zenével Ó-Budára, a hol ujjongva fogadta a lakosság, a menetben volt egy budai kapuczinus-atya is, kit, mert állitólag a kapuczinusok egy földalatti folyosón élelmi szereket és hireket vittek volna a várba, a győzelem mámorától duhajkodó honvédek lábbal rugdostak, szakállát tépték, szitkokkal illettek és a legdurvábban bántalmaztak. Alapos volt-e vád, azzal nem sokat törődtek. Elég, hogy igy beszélték az emberek. Tán ugy okoskodtak, ha esetleg nem lenne is igaz, de lehetett volna igaz is.

Hiába, háborus időben sok mindenféle történik, a miért senki sem állhat jót.

A lánczhidat az ostromlottak akarták még a vár körülzároltatása előtt a levegőbe röpiteni. Horváth Mihály azt irja, hogy Alnoch altábornok ezen kisérlet meghiusulásakor lelte halálát. De nem mondja meg a mi történetirónk a kisérlet meghiusulásának okát, mely nem volt más, mint e remekmü lángeszü épitőjének Clark mérnöknek ébersége, a ki idejekorán értesülvén a pokoli szándékról, vizet vezetett a lőporos aknába. Az a tüzér, a ki a kanóczot tartotta, később mint hivatalnok szolgált a budai főpénztárnál, képe az átnedvesült lőpor föllobbanásától összeégett, hogy soha sem nőtt többé rajta sem szakáll, sem bajusz.

(Folyt. köv.)

másnap, azaz vasárnap, május 19-én délelőtt 8—9-ig felveszi a kongreszszus tagjai közé, továbbá ugyanaz nap este 7 órától 8-ig az ismerkedési estély előtt szintén vétetnek fel még tagok.

**

A gazdakongreszszus megnyilta alkalmával a gazdaközönség impozáns módon jelent meg. Roppant számban, körülbelü ezerkétszázan gyültek össze, hogy megbeszéljék a sorsukat s valami módját találják annak, hogy a válságos viszonyokkal sikeresen megküzdhessenek.

Eddig a magyar gazdák a jó Istenen kivül a kormánytól várták sorsuk javulását, de lassanként arra a tudatra jutottak, hogy a gazdaközönség és a magyar mezőgazdaság, a kormánynak mindenkor és mindenben csak mostoha gyermeke. Ez az oka, hogy a gazdák, kiknek ugy szólván az egész arisztokráczia élére ált, tanácskozásra gyültek össze, hogy maguk találják meg a kibontakozás módját, s a kormánynak is utmutatással szolgáljanak. A kongreszszus egy hosszu időre megállapitandó egyöntetü munkaprogrammot akar, melynek megvalósitása által megmenthetőnek gondolja a földbiztokos osztályt azon válságtól, mely elpusztulással fenyegeti.

A kormány a kongreszszuson nem képviselteti magát hivatalosan, s ez nagy biba. A kormánypárti lapok azt hirdették, hogy a dologból pártpolitikai tüntetés lesz. Csalódtak, s a megnyitó beszéd határozottan tiltakozott is ezen inszinuáczió ellen. A mezőgazdaság felvirágzása nem pártügy, hanem az egész nemzet létérdeke, mely minden politikai vagy pártérdek fölé helyezendő.

**

A gazdakongresszus május 19-én vasárnapon d. e. 10 órakor nyilt meg. A vigadó nagyterme zsufolásig megtelt.

Pontban 10 órakor zugó éljenzés között megjelent az emelvényen gróf Dessewffy Aurél s igen nagy hatásu beszédet olvasott fel.

Beszédében konstatálja, hogy a gazdasági válságos helyzet mely az egész világon valamennyi termelési ágra egyre jobban sulyosodik, kétségkivül legnagyobb mértékben nehezedik a földmiveléssel foglalkozókra. A tudomány és a gyakorlat kutatja az orvoslás eszközeit. Teljesen jogosult, hogy legalább a felismert bajok enyhitésére az érdekelték is megtegyék a magukét. Ugyanez a jelen kongresszusnak is inditó oka.

Ezután kiemeli, hogy a fennforgó bajok enyhitésére az állam is hozott áldozatokat és nyujtott segélyeket, de kérdés, valljon az irány és mérték megfeleltek-e a követelményeknek? Az állam igényei nagyobbodnak, s a mezőgazdasági bajok sulyosbodnak. Ezeknek orvoslására megszakitható, tervszerü akczió szükséges. Nem kell mindent azt államtól várni, fontos elv az önsegélyezés is. Egyes téreken az állam, más téreken az öniparkodás segithet.

Továbbá áttér arra, hogy a mezőgazdákat egyoldalusággal vádolják. Ez a vád alaptalan. A mezőgazdaság felvirágzása fejlett ipar nélkül nem is képzelhető, de a jelenlegi kereskedelmi szerződések el vannak téveszve, s mig érvényben maradnak, az ez által okozott bajokon nehéz lesz segiteni, azonban mégis lehetne ellensulyozni.

A kisgazdák és középbirtokosok hiteligétyei, valamint az alföldi munkáskérdés is olyan tárgyak, melyekkel komolyan kell foglalkozni.

Végre tiltakozik a kongresszusnak tulajdonitott pártpolitikai tendenczák ellen.

Ezzel megnyitja a kongresszust.

*

A megnyitó beszéd után, az éljenzés lecsillapultával gróf Szapáry Gyula ajánlja a a kongresszus elnökéül gróf Dessewffy Aurélt a kit a kongresszus zajos éljenzés közt egyhangulag meg is választ.

Gróf Dessewffy Aurél ajánlatára alelnökül gróf Bethlen Andrást és Melczer Gyulát választják meg.

Ezután bejelentette Forster Géza főtitkár, hogy a kongresszusra 1142 tag jelentkezett s azonkivül 69 testület képviselteti magát. Majd az egyes szakosztályok és bizottságok alakittattak meg.

Végül a kongresszus Löcherer Andor inditványára meleg köszönetét fejezte ki az elnöknek a megnyitó beszédében kifejtett programmért.

*

Ugyanaznap este megtartatott az ismerkedési lakoma.

A Vigadó elsőemeleti étkezőinek két óriási termében alig fértek el az összegyült kongreszszusi tagok. Az első teremben gróf Dessewffy Aurél foglalta el az első helyet, jobbra tőle ült gróf Károlyi Sándor, balra gróf Andrássy Aladár stb. A második teremben gróf Bethlen András és Melczer Gyula ültek az asztalfőn.

Az első teremben a harmadik fogásnál megkezdődtek a felköszöntők.

Gróf Dessewffy Aurél mondta az első felköszöntőt a királyra, a mit a közönség állva hallgatott meg. Kis idő mulva ismét fölszólalt és tiltakozott az ellen, hogy a kongresszusnak pártpolitikai vagy ellenzéki czéljai volnának. A kongresszus czélja a magyar föld megmentése. Ez pedig nem politikai kérdés, mert ez minden párt fölött áll. A magyar gazdákra emeli poharát

Ezután gróf Apponyi Albert emelt szót. Konstatálja, hogy a jelen gyülekezet minden pártpolitikai czéizattól távol, s csak azt a politikát ismeri itt, hogy a magyar gazda boldogulhasson. De midőn a pártpolitikai czélzat ellen tiltakozik, egy kis magyarázatot füz hozzá. Az uralkodó áramlatokkal szemben éppen nekik kötelességük megóvni a magyar honpolgárok gondolkozásának függetlenségét. Ma pártpolitikai czélnak tekintenek mindent, a mi a hatalom intenczióinak meg nem felel, s nem pártpolitikai czélnak azt a mi a hatalom szekerét tolja. A jelen gyülekezet sem jobkra, sem balra nem tekint, hanem képviseli a gazdák gondolkozásának és törekvéseinek függetlenségét. Gyakran hányják a gazdák szemére, hogy mindent az államtól várnak s mikor az önsegélyhez fordulnak, akkor ennek kezdő lépéseiben is megtámadják. A legszilárdabb talaj az önsngély, de az államnak feladata, hogy ezt tevékenységében támogassa. Ezt kivánják az állámtól, melynek mindenkor legfőbb oszlopa volt a gazdaosztály.

Erre Viczmándy Ödön meleg szavakban gróf Károlyi Sándort köszöntötte föl.

Ezalatt a másikteremben Melczer Gyula poharát a királyra emelte.

Utána gróf Bethlen András szólalt föl. Mindazok ellenében, kik talán aggodalommal vannak a kongresszus működése iránt, hogy majd csak más osztályok rovására fogja a gazdák érdekeit előmozditani, ő a kongresszustól általános jót vár. Gróf **Széchenyi István** szavait idézi: én becsületes progresszista, de ernyedetlen reformer vagyok. A kongresszus ezeket a szavakat vegye fel jelszavakul. Poharát a magyar gazdaközönségre emeli.

Erre Farkas Ábrahám és Szalay Imre felköszöntötték gróf Bethlen Andrást.

Később gróf Desewffy Aurél is bejött a másik teremből s nagy lelkesedéssel fogadták.

Végül Gullner Gyula köszöntötte fel gróf Dessewffy Aurélt, ki meghatottan mondott köszönetet.

*

Következő napon vagyis május 20-án hétfőn a gazdakongreszszus a tagok igen élénk részvétele mellett megkezdte a munkát a szakosztályokban.

Mind az öt szakosztály, tudniillik a mezőgazdasági és szakoktatásügyi, a hitelbiztositási- és adóügyi, a mezőgazdasági politikai és értékesitési, a telepités és kivándorlás, munkás és cselédügyi, s a gazdasági érdekképviseleti szakosztályok délelőtt és délután tárgyalták a határozati javaslatok alakjában meglevő kérdéseket.

A Vigadó üléstermekké átváltozott öt nagyobb helyiségében üléseztek a szakosztályok bizottságai s a gazdák érdeklődése és az egyes pontozatokhoz való értelmi hozzájárulása oly nagy volt, hogy az elnökök ismételten voltak kénytelenek megkérni az egyes tagokat, hogy lehetőleg szorosan maradjanak a tárgy mellett, mert különben elhuzódhatnék a kongreszszus egy álló hétig. A hozzászólások mind arról tesznek bizonyságot, hogy gazdáink nem vették tréfának a dolgot és olyan debatterek is, mint Matlekovics és Tisza István például ugyancsak érezték, hogy itt nem használ semmit a puszta hir és nimbus, mert a gazdák alaposan végezték az eléjük tüzött feladatot.

A higgadt megfontolás, a tulzás látszatának még csak árnyékát sem engedte előtérbe nyomulni s mindenki el fogja ismerni, hogy azok a czélzatos ráfogások, a melyekkel bizonyos oldalról a gazdakongresszust előre illették, alaptalanok voltak, valaminthogy indokolatlan volt a kormány visszavonuló tartózkodása a gazdakongreszszussal szemben.

*

A gazdakongresszus szakosztályt munkásságában bizonyos tekintetben szenzácziót képező esemény volt Tisza István leszavaztatása az agrár-szocziális kérdésben.

Bizonyára kellemetlenül érinthette őt, a kit parlamenti tradicziója hozzászoktatott ahhoz, hogy a többség vele s ő a többséggel legyen.

Ez az esemény egyébbiránt azért is érdekes, mert a kongresszuson a csoportalakulások csomópontját képezi.

Tisza mindenképen azon van, hogy a kongresszus eddigi többségét, majd a zárülésen kisebbséggé devalválja.

De bizonyosan akkor is meg fogja érezni a kisebbséget, mert a többség szervezve van, s persze a meglepetések ellen is készül.

NAPTÁR.

— Május 22. —

Szerda. Róm. kath. Julia sz. vt. 3-ik keresztjáró nap. Prot. Julia. Gör. kel. május 10. Simon ap. Izr. Ijar 28. Nap kél 4 óra 4 p., nyug. 7 óra 17 p. Hold kelte 2 óra 30 p. nyug. 5 óra 24 p.

Május 22. Reáliskolai ifjuság majálisa a Szent-László-fürdőben.
„ **23.** A nagyváradi »Erzsébet bölcsőde egyesület« közgyülése d. e. 11 órakor a Teleki-utczai intézetben.
„ **23.** Nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósági ülése d. e. 10 órakor saját helyiségeiben.
„ **24.** Az iparos tanoncz iskolai bizottság ülése.
„ **25.** Diák-majális a Félix-fürdőben.
„ **25.** Biharmegye rendkivüli közgyülése.
„ **26.** Biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egylet közgyülése d. e. 11 órakor a megyeház kistermében.
„ **26.** Biharmegyei és nagyváradi nőegylet évi rendes közgyülése.
„ **27.** Az orvos és gyógyszerész egylet rendkivüli ülése.
„ **28.** A Szent László-nyomda részvt. közgyülése.
Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.

Szeless Adorjánt elfogták.

A budavári Henczi-szobor ellen intézett bombamerénylett tettesét a svájcz-franczia határon levő Annemasse helységben elfogták.

Szeless elfogatásáról a budapesti rendőrség azonnal kapott értesitést a franczia konzulátustól.

Az elfogatás hire érthető szenzácziót keltett mindenütt, különösen a főkapitányságí épületben és dr. Sélley Sándor főkapitány azonnal jelentést is tett az esetről a belügyminiszteriumban, a vizsgálóbiró pedig az igazságügyminiszternél kérte, hogy haladéktalanul tegyék meg a lépéseket Szeless kiadatása iránt.

Szeless tulajdonképen Genfben tartózkodott és csak most ment át nehány magyar ismerősével Annemasse franczia helyiségbe, hogy ott egy tánczmulatságot végignézzen. Ez okozta a vesztét, mert a magyar rendőrség, a mely minden lépését fővárosi detektivekkel őriztette, csak a kedvező alkalomra várt, hogy Szelesst esetleg franczia területen fogja el, a mi a kiadatási eljárást sokkal inkább megkönnyiti.

A bombavetőt barátai társaságában fogták el, a ki nem is tagadta személyazonosságát, csupán

Folytatás a mellékleten.

azon reményét fejezte ki, hogy miután ő nem gonosztevő, hanem politikai üldözött, a francziahatóság nem fogja kiszolgáltatni.

Egyik barátja sürgönyileg értesitette Szeless nejét az elfogatásról, a mely hir természetesen mélyen megrendítette a sokat szenvedett asszonyt.

Szeless ügyvédje dr. Takács Zoltán fővárosi ügyvéd, hir szerint kiutazik az elfogatás szinhelyére, hogy ha lehetséges, Szeless kiadatását megakadályozza.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése **Fő-utcza,**
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza,**
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő,**
Kutasi P. papirkereskedésében **Uri-utcza,**
Panker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza,**
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza.**
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

---

* **Zárdaépités.** A Svetichné-alapitványból és Schlauch bibornok bőkezü adományából létesitendő debreczeni r. kath. leánynevelő-intézet és apácza zárda házának épitése tárgyában közelebb határozott a r. kath. egyházbizottság. Wolafka Nándor v. püspök plebános lakásán gyültek össze az egyházi bizottmány tagjai. Az épitésre három pályázat érkezett, melyek közül az előzőleg ülést tartott épitő bizottság egyhangulag a Stegmüller Árpád, debreczeni épitész mérnökét fogadta el s proponálta elfogadásra az egyházbizottmánynak. Stegmüller az intézet telkén álló régi épület lebontását már megkezdte. Az egyemeletes csinos épület mintegy 24000 frtba kerül.

* **Biharmegye az országos gazdakongresszuson.** Két nap óta ülésezik Budapesten a III. országos gazdakongresszus: Biharmegyéből is számos földbirtokos ment fel a nagyfontosságu gyülésre, s többen közülük tevékeny részt is vesznek a tanácskozásokban igy eddig id. Egán Lajos, ki a mezőgazdasági és szakoktatásügyi szakosztály ülésén szólalt fel, továbbá Tisza István, kinek azonban szerencsésen leszavazták az agrár szocializmus megvitatásakor tett inditványát a IV. szakosztály ülésén s érthetőleg megmagyarázták neki, hogy most nem a parlamentben vagy Biharmegye közgyülésén van jelen, hol elég, ha a nevét hallják és és rögtön pártolják akármit mondjon is: mert itt nem azt nézik hogy ki mondja, hanem hogy mit mond.

* **A Martinovits-ünnep.** Most volt száz esztendeje, hogy a szabadelvüség első magyar apostolait: Martinovits Ignáczot. Hajnóczi Józsefet, gróf Sigrai Jakabot, Laczkovits Jánost és Szentmarjai Ferenczet a budai vérmezőn kivégezték. A magyar nemzeti egyesület szervező bizottságának kezdeményezésére az évforduló napján a hajnali órákban mintegy háromszáz polgár zarándokolt ki a vérmezőre, a mely Gyalokay Lajos vezetése alatt lovas és gyalog rendőrökkel volt megszállva. A rendőrségi készülődések következtében a tüntetők 10—20 tagu csoportokba vonultak el a vérmezőn s kalaplevéve imádkoztak, s azután rendben szétoszoltak, ugy hogy a rendőrség beavatkozására nem került a sor. Délelőtt 9 órakor az egyetemi templomban gyászmise volt, a melyet dr. Való Simon pápai kamarás olvasott. A misén sok egylet képviseltette magát.

* **A tavaszi hivatalos vendégek.** A belügyminiszter tegnap értesitette Nagyvárad-város hatóságát, hogy e törvényhatóság közegészségügyi viszonyainak megvizsgálása végett dr. Miskolczy Imre közegészségi felügyelőt küldte ki, s egyszersmind felhivja, hogy nevezett szakközegét eljárásában minden irányban támogassa. — Ezzel kapcsolatban megemlitjük, hogy Brüder Alajos iparfelügyelő is megérkezett tegnap Nagyváradra, s mint minden évben, ugy most is sorba vizsgálja az ipartelepeket és gyárakat, hogy a tapasztaltakról jelentést tegyen a miniszternek. A felügyelő urak a mi tavaszi rendes vendégeink.

* **A szultán lovai.** Pár nap előtt egy lókereskedőczég pompás négyes fogatot küldött el. Székesfehérvárról Konstantinápolyba. A lovakat külön kocsiban helyezték el s őrizetükei két kocsisra bizták. A Budapest-ferenczvárosi állomáson az egyik kocsis panaszt tett, hogy az ugynevezett mellvas, amely a lovak nyugodt állását segiti elő, eltörött s a négy hatalmas állat annyira féktelenkedik, hogy továbbszállitásuk veszedelmes. A kocsis azt a feleletet kapta, hogy Kis-Kőrösön más kocsiba teszik át a lovakat. Utközben azután az egyik ló leverte fejével az égő petroleum lámpát, mire a kocsi kigyuladt. Hiába állitották meg a vonatot, hiába láttak hozzá a kocsisok a mentéshez, a lovak közül három odaégett s a negyediket kisebb sebekkel menthették csak meg. A czég kártérítési pert inditott a Magyar államvasutak ellen 10,860 forint, 799 frank és 15 cent erejéig.

* **Rablóbanda Élesden.** A mult héten — irja levelezőnk — nagy rettegésben tartotta egy czigány rablóbanda az egész várost. Ugyanis először betörtek a Stern kereskedésébe, onnan Jakabffi üzletét vették ostrom alá. De mindkét helyről eredmény nélkül távoztak, mert a cselédek észrevették a bajt és óriási lármát csaptak. A rabló czigányok még ezután sem tágitottak, hanem Terebesi üzletében próbáltak szerencsét, Itt jó vásárt csináltak. Mikor káros észrevette, hogy az üzletben világosság van, be akart menni, de a vakmerő betörők rálőttek. Elvittek száz frt pénzt és vagy 60—70 frtot érő portékát. És ez mind megtörténhetett szépen, kényelmesen anélkül, hogy az élesdi őrjárat tudott volna róla valamit, Persze röndnek Elesden is muszáj lönni!

* **József főherczeg és a kárvallott czigányok.** Az Alsó-Kubinban pusztitott tüzvész a czigány muzsikusok házát is elhamvasztotta, ugy, hogy Teleki József és zenekara nagy nyomorban, hajléktalanul tengődik. Teleky Józsefnek a nagy küzködésben mentő ötlete támadt: majd ir az ő pátronusokhoz: József főherczeghez. A banda helyeselte a szándékot, a mire a primás megirta és elküldte a következő levelet.

Báre tut Magav Bareja Raja, ovaszó Láceshó, hogy amen báre tele thabilyam, te jek Cshávo thabilya i Csáng, ávka paszlyol ánde, ta na ássilya upamende nyista, nyi amáre romnyen na ácshilya nyista, csak oda aszo upe amende szlya. Acs gule Devleha! Csumidav Te pre Te vaszta Bareja Raja!

Magyarul:

Nagyon kérjük téged Nagy Ur, légy kegyes, hogy mi nagyon leégtünk és egy gyermek leégett és a lába, ugy fekszik benne és nem maradt rajtunk semmi, csak éppen ami rajtunk volt. Legyen Véled az Ur Isten! Csókoljuk a Te lábadat, a Te Kezeidet, Nagy Ur!

* **Meghivó.** A tornaverseny ünnepély rendező bizottságának tagjait felkérem, hogy a f. hó 22-én délután 5 órakor a »Lövölde« helyiségében tartandó értekezletre megjelenni szíveskedjenek. Nagyvárad, 1895. évi május hó 21-én. Mezey Mihály, rend. biz. elnök.

* **Áthelyezések.** Az igazságügyminiszter Ginzery Lajos tenkei kir. járásbirósági irnokot a nyárád-szeredai kir. járásbirósághoz, — Fazekas Sándor szeghalmi kir. járásbirósági irnokot pedig a nagyváradi kir. törvényszékhez helyezte át.

* **Temetés.** Tegnap délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra az oly korán elköltözött Varga Zsigmond főgymnasiumi tanuló holt tetemeit. A temetésen ott voltak: Kotunovics Sándor prem. kanonok, főgymnasiumi igazgató, Kolosváry Béla, Nonotny Alfonz, Pácz Sándor, Láday Kázmér, Károly Irén, Kohányi Ferencz, Szmetka Ödön, Kertész Miksa, Csiplő Péter, Agáczy Norbert, Beke Boldizsár, Vizy Lénárd, főgymnasiumi tanárok, — Vimmer Julián irg. rendi házfőnök, Szántó Sándor és Gubicza századosok, Pittoni Antal főhadnagy, Rátkay József, Stark Gyula, Bröszlel Lajos, Körösy Endre, és a főgymnásiumi ifjuság. — A temetési szertartást Dencs János esperes — plébános végezte. — mely után az elhunyfat volt tanuló társai karon vitték egészen a halottas kocsiig. — A koszorúk feliratai a következők voltak; Szeretett jó fiu és testvérnek: — anyja és testvérei, Isten veled; Kálmán és Berta, szeretet Zsigánknak: Emil és Ferike, őszintén szeretett barátunknak; Alajos és Róbert, Szeretett osztály társunknak: a VII. osztáty, Pápay Lajos és neje, kedves Zsigának a dr. bácsi, a diszes temetést Veiszlovits Adolf és fia első temetkezési intézete rendezte nagy pontossággal.

* **Térzene.** Ma délután 6 és 7 óra között a 37-ik gyalogezred zenekara a Schlauch-téren fog játszani.

* **Körösi Sándor meghalt.** Debreczen város országgyülési képviselője meghalt. — Halálának hire bizonyára széles körökben fog részvétet kelteni. Az öreg Kőrösi igazi typusa volt a régi magyar, hithü kálvinistának. Nagy hive volt Tisza Kálmánnak egészen a legutóbbi időkig, de amikor egyszerre megváltoztak a politikai viszonyok, sokszor mondotta az öreg ur: Nem jól csináljátok most már, ezt nem birom ki sokáig. — Fiatalabb éveiben Körösi Sándor a pápai református főiskolának tanára volt, s mint népszónok nagy népszerüségre tett szert. Meg is választották az országgyülésbe képviselőnek. Később a debreczeni iskolánál vállalt tanári állást, ahonnét ismét felkerült a képviselőházba, mint Debreczen város képviselője. A fuzió előtt az ellenzéken nagy szerepet vitt, hanem amikor Tisza kormányra került, pártjával ő is követte a vezért s maradt haláláig kormánypárti.

* **A majálisra készülők figyelmébe.** A reáliskola mulatságát rendező bizottság felkérése folytán figyelmeztetjük a meghivott vendégeket, hogy a majálisra tekintettel délután két órakor külön vonat indul a fürdőbe és ugyancsak külön vonat fogja hazaszállitani a vendégeket éjjel két órakor.

* **Rablótàmadás a városban.** Orbach József czukrászsegéd tegnapra viradó éjjel haza felé ment kis-magyar-utczai lakására, midőn észrevétlenül egy gatyás ember termett előtte, megragadta a kezét és pénzt követelt tőle. — Orbach hirtelen kisiklott a támadó kezei közül és a szégyen a futás, de hasznos elvét valósitotta meg a gyakorlatban. Az esetről jelentést tett a nagyváradi rendőrségnek, mely a személyleirás alapján kutatja, keresi a rablót.

* **A vasuti kutház panasza.** Lapunkban annak idején megemlékeztünk a kolozsvári vasuti üzletvezetőségnek a kutház környékén épitett kőhányás folytán állitólag előállott károsodása iránt beadott panaszáról, a mit a földmv. miniszter III-ad fokban a vizjogi törvény alapján tárgyalni rendelt el. A tárgyalás f. hó 25-re van kitüzve ez ügyben. Nem tartjuk feleslegesnek megemliteni, hogy Sal Ferencz kir. tanácsos polgármester kikerestette a levéltárból a vasut jelzett vizmüvéhez tartozó területnek e czélra leendő átbocsájtására vonatkozó iratokat, a melyek s a pénztárban őrzött szerződés szerint a vasut a használat végett átengedett területet ha arra a városnak bármikor is szüksége lesz, azonnal visszabocsájtani köteles. — A vasut részéről ugy látszik elfelejtkeztek ezen szerződés létezéséről s az ismert közmondás »Eresztd be a tótot, kiver a házból« elvét szerette volna alkalmazni, a mi azonban ezuttal még miniszteri pártfogás mellett sem sikerülhet, mert hát a jogviszonyt szerződés szabályozza s a város főügyésze majd érvényt szerez neki.

* **Főuri esküvő.** Fényes főuri esküvő volt Budapesten a belvárosi plébánia-templomban. Degenfeld-Schomberg Ottó gróf honvéd-huszárhadnagy, a debreczeni főispán fia, vezette oltárhoz Jankovich Marianne kisasszonyt, jeszeniczei és vadasi Jankovich Béla nagybirto-

kos lrányát. Az esküvőn fényes násznép jelent meg. Az esketési szertartást Kirner Károly belvárosi plébános végezte, szép beszédet intézett az ifju párhoz. Esküvő után lakoma volt a nemzeti kaszinóban. Délután az ifju pár nászutra indult.

* **Az öregek**. Mikor már az arany-lakodalmat kellene ma-holnap megülni, akkor bomlott az öreg. Igy kezdte a panaszát egy éltes tisztes kinézésü polgárasszony, aki a rendőrbiztostól egy hajdut kért, mert az ura késsel fenyegeti. A tisztviselő nagyot nézett e kijelentésre és kérdezte nyomban: miért? Mi a baja:

Az anyóka lesütötte előbb a szemét, azután igy szólt:

— Mindig nyalakodni akar és én ezt nem türöm. Kivénültem már én abból.

— Hm, hm! Hány éves az öreg?

— A biz elmult már vagy 73; nálam csak két esztendővel idősebb.

A biztos megvakarta a tarkóját és bizonyos irigységgel gondolt a vádlottra, akit maga elé idézett. —

* **Hatvan milliós hagyaték.** A Bécsben elhunyt Guttmann Vilmos lovag nagyiparos végrendeletét, mint Bécsből irják, már felbontották. A vagyon körülbelül hatvan millió forint. Az elhunyt elszegényedett iparosok számára kétszázezer forint és a karvinai és osztraui bányamunkások számára háromszázezer forint alapitványt tett, azonkivül hatvanezer forintot hagyott több jótékonyczélu intézetnek.

* **Tüz Brátkán.** Egy rosszlelkü ember — mint brátkai levelezőnk irja — tegnapelőtt felgyujtotta a Nuczu Stefán jómódu gazda istállóját. Szerencsére korán észrevették a tüzet és a lakosságnak sikerült azt megfékezni. A gyujtogató elmenekült, de a csendőrség már nyomában van és valószinüleg kézre kerül. A kár nem sok, mert a jószágokat azonnal kivezették az égő istállóból.

* **Eiffel torony Budapesten.** Husz Albert mérnök 400—500 méter magas torony épitését tervezi. A tornyot a városligetben akarná felépiteni s már telket is kért erre a czélra a fővárostól. A torony alapzatának átmérője 190 méter s addig keskenyednék, hogy a tető 25 méter átmérőjü lenne. Száz-száz méter magasságban karzat lenne, ugy hogy a torony egészen hasonlitana a párisi Eiffel-toronyhoz. A 2 és fél millió forintnyi költségeket reszvénytársaság bocsátja Husz rendelkezésére.

* **Veszett eb által megmart emberek.** Érmihályfalva községben folyó hó 17-én egy veszett eb kóborolt s ott két egyént megmart. A szerencsétlenül járt embereket még az nap felszállitották a Hőgyes-féle intézetbe.

* **Háboru az utczán.** Pátroha szabolcsmegyei községben a falubeli legénység vasárnap nagy verekedést rendezett. A falu mindakét végén van egy-egy korcsma és éjféltájban mindakét korcsmából hazafelé indultak a beborozott vendégek. A két csapat összeszólalkozott a főutczán és mindakettő azt követelte a másiktól, hogy hagyja abba az éneklést. A dulakodásban tiz legény veszedelmesen, a többi könnyebben sebesült meg. Juhász Péter pedig halva maradt a rögtönzött csatatéren.

* **Csőrepedés.** Tegnap sokan bámulták a vizvezetéknek kert utczai tüzcsapját. A földből hatalmas erővel bugyogyant fel a vizvezeték kristálytiszta vize és rohant le a Nagypecze utczán. Állitólag valami csőrepedés történt és azért fakad fel a forrásszerü vizáram. A tegnapi napon folytonosan azt babrálták a munkások és ezalatt a házi vezetékekből megint gyengén lehetett vizhez jutni. Elég lenne már azokból a vizvezetéki malőrökből.

* **Tiz éves találkozó.** Mindazok, kik a debreczeni kereskedelmi akadémián az 1884—5. tanévben érettségi vizsgálatot tettek, felhivatnak, hogy megállapodás szerint ez év junius 2-án tizéves találkozásra Debreczenben megjelenjenek.

Elemi csapások.

Csicsó-Keresztur pusztulása. Az a nagy tüzvész Csicsó-Keresztur csaknem egészen tönkretette. hatvanhárom házat és közel kétszáz gazdasági épületet hamvasztott el. Több száz ember lett 48 óra alatt koldussá a község mellett közlekedő vonat miatt, minthogy a tüzvészt a mozdonyból kipattant szikrák okozták. A katasztrófát megelőző napon az egyik mozdony szikráitól meggyuladt egy szemétdomb; ezt azonban hirtelen eloltották. Másnap e hó 17-én borzasztó szélviharban a szikrák egész zápora áradt a községre s mint a hidat és ezt követőleg az őrházat elhagyta; a község délnyugati szögletén levő ház hirtelen lángot vetett. Negyedóra mulva, a mikor a vonat már messzejárt, bekövetkezett a katasztrófa. A roppant tüzvész láttára s különféle értesitések következtében a szomszédos községek tüzoltótestületein kivül a helyszinére sietett Deésről Alonky Ferencz aljárásbiró is, a vezetése alatt levő szivattyukkal felszerelt tüzoltósággal. A bethleni tüzoltókat az uton érte gróf Bethlen Pál besztercze-naszódmegyei főispán hintója, a ki szintén a vész szinhelyére sietett. A mező tele volt menekülő asszonyokkal és gyermekekkel, elszabadult barmokkal, millió meg millió apró szárnyasállattal, csibékkel, galambokkal. Emberek sirása, állatok bőgése vegyült az égő házak recsegésébe, a tüzoltók dobpergésébe, kiáltásaiba miket perczenkint tulharsogott a zivatar lármája. Kevés hijján ötszáz tüzoltó dolgozott önfeláldozással, az égő épületek megmentéséről azonban szó sem lehetett már s minden igyekezet arra irányult, hogy a még meg nem gyuladt épületeket megmentsék. A község keleti felét meg is mentették, de nyugati fele valósággal porrá égett ugy, hogy még a falakból is alig maradt itt-ott egy-egy kidült-bedült részlet vagy épületsarok. Az égő házakban minden butor ott veszett. Földig égett az oláh templom is tornyostul, falastul, mindenestől. A tüzben a templomnak mind a három harangja megolvadt. A katholikus templomot és a plébános lakását megmentették. A károsultak élelmezésére Betegh Imre felőri nagybirtokos még a tüzvész tartama alatt egy szekér kenyeret, sajtot és szalonnát küldött, a hatóság pedig mozgalmat inditott a szegény nép nyomorának további enyhitése érdekében. Negyvenezer forintra becsülik a kárt s biztositva semmmi sem volt.

Vizáradások. A hosszabb ideig tartott szárazságra országos eső jön, felüditve a tikkasztó növényzetet. Az ország minden részéből esőt jelentenek, melynek menyisége a dunántuli részekben oly nagyra hágott, hogy a folyók kiöntöttek. Igy Zalaegerszegről azt irják, hogy a napokig tartó esőzés annyira megdagasztotta a Zala vizét, hogy kiöntött s az egész Zalavölgy viz alatt áll. A zalaegerszegi határban is több száz hold terület van viz alatt. A városba, sőt az alacsonyan fekvő házakba a szobákba is behatolt a viz, ugy hogy a lakosok kénytelenek voltak kiköltözni. A város alsó részén 2—3 láb magas a vizállás. A Rába vize is kicsapott medréből. Körmendnél a város és gőzmalom között az országutat boritotta el a viz. Óvár és Sámfalva között pedig körülbelől 500 hold szántóföld került viz alá. Május 17-ike és 18-ika közti éjjelen a Száva a Zágrábtól délre fekvő Velesevar község közelében áttörte a gátat és elöntött 50,000 hold bevetett területet, elpusztitva az összes vetéseket. A lakosság nyomora igen nagy, minthogy a takarmány már elfogyott, a legelők viz alatt állnak és a lakosságnak nincs kenyere. A kormány intézkedett, hogy a szakadás minél előbb betömessék.

Jég és hó. Falb Rudolfnak is elsül néha a jóslása. E hó 17-én kritikus napot jelez s s csakugyan oly hirtelen fordulat állott be e napon az időjárásban, hogy ritkaság számba megy május közepén. Vasvármegyéből irják, hogy a kőszegi és rohonczi hegyek e napon hólepel alá kerültek s az egész vidék téli képet mutat. Egyes helyeken pedig nagy jégeső tette tönkre a gazdák reményét. Tarcsa-fürdő környékén Sárhegy és Gyimótfalva községek határában igen nagy pusztitást okozott a jég. Liptó-Szent-Miklósról is jégesőt jelentenek, mely azonban szerencsére nem okozott nagyobb kárt.

Még egy község pusztulása. Szepesvármegye alispánja körlevélben tudatja, hogy a hatósága területén fekvő Nedecz község folyó hó 11-ikén a lángok martaléka lett. A gondatlanságból keletkezett tüzvész 169 lakóházat, körülbelől két annnyi gazdasági épületet, *a róm. kath. templomot*, plebánia épületet, iskolát stb. hamvasztotta el, sőt még 2 emberélet is esett áldozatul. A község károsodása annál nagyobb, mivel az elégett épületek alig 10 százaléka volt biztositva. A nyomor enyhithetése végett a megye alispánja nem csak hivatalos uton való könyöradománygyüjtésre, hanem egyszersmind társadalmi uton is a jótékony intézetek és az emberbarátok adakozásának igénybevételére is felkéri a hatóságokat. A hatóságok azt hisszük, szivesen is megtennék, ha ilyen dolgok végzésére idővel és munkaerővel rendelkeznének; épen azokból kifolyólag a jótékony emberbarátokat a szerencsétlenül járt község segélyzésére lapunk utján felkérjük.

Vonatok érkezési és indulási ideje
1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről **2·12, 7·08, 1·48,** 7·15, 3·42.	Budapest felé **2·26,** 8.43, **11·04,** 11·32, 2·22.
Kolozsvárról **2·19, 10·44,** 11.17, 8·00, 8·38.	Kolozsvár felé **2·20, 7·15, 2·06,** 3·58, 12·05.
Szegedről 8·30, 9·32, 5·30.	Szeged felé 4·25, **7·30,** 10·20.
Aradról 9·32.	Arad felé 4·25.
Vaskóh-Belényesről 11·05, **9·09.**	Belényes-Vaskóh felé **4·25,** 1·48.
Gyoma-Kótról 10·05, **8·00.**	Kót-Gyoma felé 6·55, 1·40.
Érmihályfalváról 8·10, **9·14**	Érmihályfalva felé 6·45, 4·35.
Szent-László és Félix fürdőből 8·15*, 10·10, 3·37*, 6·20, 8·55, **10·54***	Szent-László és Félix fürdőbe 6·40*, 8·39, 2·05* 4·45, 7·20, **9·19***

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

A szinügyi bizottság ülése.

— május 21.

Nagyvárad-város szinügyi bizottsága tegnap délután 3 órakor tartotta ülését a városháza tanácstermében.

Jelenvoltak Hoványi Géza elnöklete alatt Hoványi Ferencz, Huzella Gyula, Farkas Izidor, Radó Ignácz, Kunyhósy János, Amigó Mór és Munk Béla.

Elnök az ülés megnyitása után a jegyzőkönyv hitelesitésére dr. Radó Ignáczot kérte fel, mely után áttértek az ülés első tárgyára, a

szinházi helyárak felemelésére,

mivel kilátás van arra, hogy Leszkay a nyári évad beálltával alkalmasint nagyobb művészeket fog vendégszerepeltetni, — inditványozza az elnök, hogy adassék Leszkaynak felhatalmazás arra, hogy minden ily esetben 50 százalékkal felemelhesse a helyárakat.

Kunyhóssy János felszólamlása után ezen inditványt elfogadták s Leszkaynak, illetve az elnöknek megadták a felhatalmazást ezen intézkedés keresztülvitelére.

Elnök bejelenti, hogy Leszkay szinigazgató Strakosch olasz énekesnőt szándékozik felléptetni, de mivel a művésznő ugyis csak idegen nyelven énekelne, kéri ennek egyszerüen tudomásul vételét.

Radó Ignácz szólalt fel ezen kérdésben: szerinte minden igazgatónak joga van bárkit felléptetni s igy e tárgy a szinügyi bizottság előtt nem tárgyalható.

Az ülés ezen inditványt egyhangulag elfogadta.

Ezután áttértek a tulajdonképeni tárgyra, az

állandó szinház ügyére.

Radó jegyző felolvassa a közigazgatási bizottság ülésének e tárgyról szóló jegyzőkönyvét, mely Pellner Ferdinánd budapesti épitész ajánlatát tárgyalja.

Elnök ez előterjesztésben foglaltakat magáévá teszi s szükségesnek tartja, hogy a bizottság is hozzá szóljon, nehogy idővel a szinügyi bizottság szemére vessék, miszerint az ő legfőbb feladatukhoz, az állandó szinház felépitéséhez hozzá sem szóltak.

Kunyhóssy: ez előterjesztés finánczíális viszonyaival nincs kibékülve, mert a közgyülés e czélra 300,000 forintot szavazto meg Pellnert

ajánlata szerint 350,000 forintba kerülne s e dologról bővebb tájékoztatást kér.

Farkas: Kimutatja, hogy az 50,000 frt pótlása felesleges. Például az előterjesztésben villanyvilágitás emlittetik, holott a gázgyár szerződése értelmében ez lehetetlen. Az ajánlatban emlitett butorzat is eleshetik, mert minden jóravaló igazgatónak van butorzata.

Elnök szerint sem a mesterséges szellőztetőre nincs szükség, sem a szinház akénti épitésére, hogy idővel mesterséges szellőztetéshez szükséges gép könnyen beszerezhető lenne. Szerinte továbbá az épitésnél a nagyságra nézve figyelembe kell venni, hogy egy ezer személyre épült szinházat átlagosan 500-an látogatnak. Eszerint a havonkinti bevétel ezernél 18,000, ötszáz személy esetén 9000 forint.

Farkas: Mit sem ad e statisztikára, mert ha egy nagy kiterjedésü szinházba egy rossz szintársulatot tesznek, a statisztika minden bizonynyal meg van hazudtolva.

Huzella: Hat hónapos szezont óhajt és ezt egyhangulag el is fogadták.

Határozatképpen kimondatott, hogy az előterjesztett ajánlatot minden tekintetben helyesnek és elfogadhatónak találják, mert a czélnak valóban megfelel.

Elnök ezzel fél 5 órakor az ülést lezárta.

Hivatalos közlemények.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

6563—895 rkp. sz.

Hivatalos hirdetmény.

Mindenki előtt ismeretes és tudva van, hogy folyó évi május 8-án a tüzvész Arvavármegye székhelyét, Alsó-Kubint egyharmadrészben és Nagy-Besztercze községet teljesen elpusztitotta; a kár 250.000 frt s 10 ember oda is égett; Alsó-Kubinban 300, Nagy-Besztercze községben 400 ember hajlék és élelem nélkül maradt! — Az emberi könyörészet szent nevében kéretik fel tehát a közönség, miszerint a szerencsétlen károsultak első és ennélfogva legnyomasztóbb szükségeiken könyöradományaikkal enyhiteni sziveskedjenek; a segélyösszegek ezen hirlap hasábjain fognak nyugtatványoztatni.

Nagyvárad, 1895. május 19-én.

ifj. Rimler,
rendőrkapitány.

A közönség köréből.

Nemeslelkü adomány!

Egy Nagyváradon székelő nemes és jó cselekedeteiről általánosan ismert főpap, ki is a szegények iránti kegyesszivüségével számtalan éhezőnek száritotta fel terhes könnyeit, ujabban is jelét adta emberbaráti szeretetének azzal, hogy az iparos-menház és szálló felállitásának alapjára 1000 forintot volt kegyes adományozni, mely kegyes adományával nagyban elősegitette annak megvalósulását és a mely nagy és kegyes szivüségeért fogadja az összes iparosság nevében hálatelt szivünk forró köszönetét ez uton is azon kijelentéssel, miszerint az összeget a rendeltetési alaphoz csatoltuk.

Nagyváradon, 1895. évi május hó 21.

Csobánczy Antal,
test. pénztárnok.

Bertsey György,
test. elnök.

Medveczky Dezső,
test. jegyző.

IRODALOM.

— **Politikai Hetiszemle.** A folyó évi május hó 19-én megjelent 20-ik számnak tartalma a következő: Vezérczikk: Meglepetések, irta R. Belföld: Harcz a sovinizmus ellen, irta Veritas. Külföld: Kálnoky bukása, irta Székely Sámuel. Közgazdaság: A gazdakongresszus, irta Egy mezőgazda. Tőzsde és pénzügy. Közoktatás: A közoktatásügyi minisztérium különválasztása a vallásminisztériumtól, irta E. J. A tudományegyetem ünnepe. Irodalom: Ujabb magyar elbeszélők, irta R. B. Müvészet: A képzőmüvészeti társulat közgyülése. Különfélék. A hétről: Országos deák-kongresszus. Vegyesek.

— **Herkó Páter.** A folyó évi május hó 19-én kelt 20-ik szám gazdag tartalmával, jó élczeivel és sikerült képeivel, méltán sorakozhatik a korábbiakhoz. Az igen jól szerkesztett, egyetlen katholikus élczlapot melegen ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe és pártfogásába. Előfizetési ára egész évre 4 frt, félévre 2 frt.

— »**Iskola.**« A Bodnár Gáspár szerkesztésében Szatmárt megjelenő egyetemes kath. tanügyi havi folyóiratnak folyó évi májusi száma a következő tartalommal adatott ki. A tanulók osztályozásáról az évvégi bizonyitványokban, Lichtenegger Józseftől. Iskolalátogatók, dr. Czirbusz Gézától. Eszme és érzelemgazdagság a tanitóban, dr. Steinberger Ferencztől. A szatmár- és ugocsamegyei r. k. néptanitó-egyesület kögyülése, közli Mondik Endre. Tárcza: A tenger fenekén, dr. Schóber Emiltől. Jékel István emlékezete, M. E.-től. Kérdések és feleletek. Irodalom. Vegyesek. Igen melegen ajánljuk e folyóiratot különösen az illetékes köröknek.

— »**Ügyvédek Közlönye.**« A foly évi május hó 19-én kiadott 30-ik számnak tartalma: F. F. Egyöntetüséget a törvényszékek itéleteiben. Téts Károly: A szövetkezeti törvényjavaslat. Kérdések és feleletek. Dr. G. K. Sérelem. Jogesetek az uj sommás eljárásban. Egyébb jogesetek. Vegyes közlemények. Értesités a budapesti felsőbb bíróságoknál lévő ügyekről.

EGYLET.

Nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár.

Meghivó.

A nagyváradi kerületi betegsegélyző pénztár f. évi május 23-dik napján d. e. 10 órakor a pénztár helyiségében (Kert-utcza, Kutiák-féle házban) igazgatósági ülést tart.

Nagyvárad, 1895. május hó 20-án.

Láng József.
igazgató-elnök.

Az ülés tárgysorozata:

1. Két jegyzőkönyv-hitelesitő megnevezése.
2. Az 1895. évi április hó 11-ik napján tartott ülésről szóló jegyzőkönyv hitelesitése.
3. Titkár jelentése a helybeli orvosi kerületek beosztását illetőleg.
4. U. a. jelentése feketeerdői kiküldetéséről.
5. Mst. Grosz Samú budapesti gyógyszerész kérvénye.
6. Keszler Mór 3110. sz. pénztári tag kérvénye.
7. Neumann Adolf helybeli munkaadó kérvénye.
8. Nemes János 1174. sz. pénztári tag kérvénye.
9. Rosenberg Mór helybeli szállitó kérvénye.
10. Kovács Bálintné 288. sz. pénztári tag kérvénye.
11. Dr. Groszmann Mór beéli üveggyári orvos kérvénye.
12. Fiedler M. helybeli kőnyomdatulajdonos kérvénye.
13. Feuer Frigyes 1079. sz. pénztári tag kérvénye.
14. Stein Dávid 5562. sz. pénztári tag kérvénye.
15. Quittner József 4555. sz. pénztári tag kérvénye.
16. Titkár jelentése a tagollományról, a mult havi bevételek és kiadásokról, valamint a pénztár jelenlegi pénzügyi helyzetéről.
17. Jelentés a pénztár rovancsolásáról.
18. Szántó Lajos ellenőr kérvénye szabadságidejének meghosszabbitása tárgyában.
19. Az ügykezelési és a fegyelmi szabályok kidolgozása.
20. Egyéb folyó ügyek és inditványok.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Szerdán: *A szultán.* Operette.
Csütörtökön: d. u. *Rokkant huszár.* Népszinmü.
Csütörtökön: este *A pálinka.* Szinmü.
Pénteken: *A lowoodi árva.* Szomoru j.
Szombaton: *Uff király.* Operette.
Vasárnap: d. u. *Egy bolond gondolat.* Vigjáték.
Vasárnap: este. *A tót leány.* Népszinmü.

A vadorzók.

— Május 21. —

Mig a megelőző előadásban mint III. Richárd egyedül Gál Gyula aratta legnagyobb sikereinek egyikét, tegnap a Vadorzókban az összes szereplőknek kivétel nélkül nagy része volt a siker elérésében. Legnagyobb dicséret tehát a szereposztást illeti, a ki ugy tudta betölteni az egyes szerepeket, hogy az előadás a legapróbb részletekig s a legjobban felfogva tökéletesen egybehangzóan folyt le.

Mert a milyen jól beletalálta magát Benedek az elcsapott férjből vadorzóvá lett és ismét megtért férj szerepébe, éppen olyan jól felfogta szerepét a gyöngéd, engedékeny, de kissé szintén könnyelmü anyát Rónaszékyné és leányuk Novák Irén, valóban kedves kis akaratos, de mély érzésü leányka volt.

A másik két vadorzó Tompa és Fóriss méltó társai voltak mesteriknek. — Végül Rónaszéky az ellenállhatatlan agglegény és Gál az akadozó nyelvü angol a tőlük megszokott módon fogták fel szerepüket. — Az összes szereplők közzé jól beillett Szendrey a mindenkinél szerencsét próbáló fiu.

De nem szabad azonban megfeledkeznünk Angyal Ilkáról, ki kellemes játékával a közönséget és egyszerü modorával Brownt (Gáll) hóditotta meg.

REGENY-CSARNOK.

Szöktetés.

(Eredeti elbeszélés.)

Irta: **Senki.** 2

(Folytatás.)

Timeában megmozdult a kék-vér, hosszan nézett bátyjára, azután vontatott hangon felelte:

— Ha maga azt a Jolánt nőül merné venni, én soha nem nyaralok többé a szeghi tanyán.

És még az nap férjéhez utazott a Kárpátokba, aki mióta nőül vette a szép Timeát, gyengélkedni kezdett s tüdővésztől való félelmében rendesen Felsö-Magyarország fenyveseiben töltötte a nyarat.

Tibor is nem sokára huga után indult és nem egyedül. Meg akart valamit tán magyarázni Timeának és elhatározta, hogy fölkeresi Tátra-Füreden.

— Na Jolus, Isten velünk, — egy hétre bucsuzott a következő reggelen.

Jolán elpirult e hirtelen bucsu alkalmával, nem is izlett neki ez a kettős elutazás a nyaralás derekán. Nem is türtőztette magát, hanem egyenesen kérdé Tibortól:

— És hová megy a gróf? Tibor azt felelte: »Tátrafüredre — nem jön velem.«

Jolán elkaczagta magát és szinte csak ugy tréfából odadobta: — El én, ha elvisz — és ezzel befutott a tornáczról. A gróf megsodorta a kondor bajuszát, még egyszer köszönt nagy ívben és elrobogott a vasuti állomás irányában.

Két nap mulva levelet kapott Jolán Kassáról. Tibor irt neki először életében. Szenvedélyes hangu levél volt, amely röviden értesitette Jolánt, hogy várja éjfélkor ébren, eljön érte és megszökteti tréfából egy hétre Tátrafüredre.

És Jolán merész elhatározásra adta a fejét. Édes atyja nem volt odahaza; összecsomagolta a nyári ruhákat a késő estig, azután vidám, barátságos hangon együtt csevegett Irma sorsáról az apával majdnem éjfélig. Elmondta,

hogy szinte irigyli az Irma sorsát, mily boldog az Erdélyben a Dobál Ernő oldalán. Még kezet is csókolt, a mit ritkán tett, — mikor jó éjt kivánt.

Reggel azután annál nagyobb volt a tisztartó csodálkozása, mikor a Jolán szobája sokáig zárva maradt. Végre benyitott, hogy lássa, talán beteg a lánya? Az üres szoba asztalán ott feküdt a levél neki czimezve. Röviden értesiti Jolán a kedves apuskát, hogy egy hétig ne kerestesse, mert valakit kiakart próbálni aztán el kellett ezért utaznia.

Hümkölt egy ideig az öreg Sándor bácsi de azután eltette a busulást a 7-ik napra. Bosszantani bosszantotta a dolog, de hát ismerte Jolánt s bizonyosan sejtette, hogy olyat nem tesz a vad leány, a mi szégyent hozna ősz fejére.

És nem csalódott.

Jolán elszöktette magát Tiborral próbából. Mikor Kassán tul röpitette a gyorsvonat Tibort és Jolánt, ott bizalmas együtlétben merészelte Tibor a Jolán kezét megragadni. Jolán engedte; tetszett neki a bizarr helyzet. Kaczagva regélték egymásnak, mily meglepetéseket okoztak és fognak okozni ismerőseiknek. Délután Ó-Tátrafüreden fölkeresték egyenesen Timeát. Timea első szava az volt: »És Sándor bácsi?

(Folyt. köv.)

Különfélék.

Rossignoli Rómában. A máhdi fogságából kiszabaditott Rossignoli pár nap óta Rómában taztózkodik. A fogságban az élete virágában levő férfi egészen megőszült, lelke ruganyossága azonban elannyira nem rozsdásodott meg, hogy elhatározta, hogy legközelebb egy ujabb hittéritési vállalatra indul a legsötétebb Afrikába. Rossignoli elmondta változatos sorsát és a keresztények viszontagságait; az apáczákat derékmagasságu szalmakunyhóban tartották fogva, a hittérítő férfiakat pedig lábaiknál megbéklyózva tartották nap-nap után, nem gondoskodva sorsukról. A ki nem jutott táplálékhoz, éhen halt A hullábat nem földelték el, közöttük hagyták rothadni. Egy megjegyzés, melyet Rossignoli tett, 80 korbácsütést juttatott neki. Tizenhárom évi fogság után végre felvirradt a szabadulás napja Rossignolinak is Sogaro püspök és az olasz kormány közbenjárása folytán. Egy ifju egyiptomi szabaditotta ki, de csak hat hónapi bujdosás után értek Omdurmanba. Az egyiptominak az olasz kormány a bátorság ezüst keresztjét adományozta.

Egy magyar képviselő névjegye. Nagy feltünést keltett a napokban irja egyik fővárosi hirlap — a bukaresti zengerájokban egy piros szegfüs jóképü fiatal ember.

— Ki az, ki az? — suttogták mindenfelé.

A fiatal elpirult, arczszine vetélkedett a szegfüjével és később a »czál«-lal felküldte névjegyét a deszkákra. Kiváncsi levelezőnk megnézte a névjegyet és a következőket betüzte ki belőle:

Nicolae de Sierbanu, feciorul popei din Voila si deputat in camera unquresca.

Magyarul: nemes Serbán Miklós, a voilai pópa fia és magyar országgyülési képviselő.

Óriási tölgy. Talán sehol sincs még egy olyan óriás tölgy széles e világon, mint Rankovics bosnyák faluban, körülbelül két órányira Travniktól. A hatalmas fa kerülete a talaj fölött egy méter magasságban mérve tizenhét és fél méter. A törzs a talaj fölött körülbelül öt méter magasságban hat erős ágra oszlott, de ezek közül most már csak három van meg, a többi elszáradt s már régebben lefürészelték. Egyébiránt maga az óriás fa jó erőben van, egészséges és buja zöld. Csakis a vékony ágai közt akad néhány száraz. Odvában 30—35 ember könnyen elfér egymás mellett. A nagy tölgyfa korát nyolczszáz, vagy ezer évre lehet becsülni.

Szolgálati szabályok módositása. a m. á. v.-nál. A szolgálati szabályok módositásának ügye, mely annyi vasutasnak jogos reménye és több izben beszéd tárgya volt, most uj stadiumba lépett, miután — értesülésünk szerint — kiadták azt tanulmányozás végett minden üzletvezetőségnek és igazgató szakosztálynak. — A czélba vett módositás a kisebb hivatalnokokat érintené előnyösen, amennyibeii a páratlan számu (700.900 frtos) fizetések megszünnének és 5 évenként való 200 frtos előléptetés jönne a mostani 2 évi 100 frtos bizonytatan helyébe. — Ezzel egyidejüleg a szolgálati szabályzat olykép módosulna, hogy a ki előléptetésnél tévedésből kimaradt (amire már nem egy példa volt) ennek orvoslását rendes szolgálati uton beadott kérvénnyel kérelmezhetné. — Továbbá a felügyelő s főfelügyelő elnevezés helyébe az ellenőr s főellenőr mellett vasuti tanácsosi és főtanácsosi czim lépne.

Játék-tanfolyam tornatanitók részére. A vallás- és közoktatási miniszter junius hava 16-ikától 22-ikéig játék-tanfolyamot rendeztet a középiskolai tornatanárok számára. A tanfolyamon mintegy 40 vidéki tanár fog résztvenni. A gyakorlatok helyéül a miniszter a városligeti ideiglenes korcsolyapálya területét jelölte ki.

TÁVIRATOK.

Országgyülés.

(Folytatás.)

Bethlen Balázs gróf előterjeszti a budapesti helyiérdekü vasutak részvénytársaságának tulajdonát képező vasutvonalak engedély okmányainak és ez okmányok függelékeinek egyesitéséről szóló törvényjavaslatot, melyet a ház általánosságban és részleteiben elfogadott.

A kecskemét-füllöpszállási helyiérdekü vasut engedélyezéséről szóló törv. javaslatot ismét Bethlen B. gróf ajánlja elfogadásra.

Hévizy János Kecskemét város érdekében kéri a javaslat elfogadását.

Horánszky Nándor nem fogadja el a javaslatot, mert sokalja a szubvenciót ehhez a kevés költséggel épithető vasuthoz.

Horváth Ádám kizonyitja, hogy a sik terep daczára nem lehet kevesebből kiépiteni ezt a vonalat. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Elnök bezárja a vitát.

Dániel Ernő miniszter indokolni iparkodik Horánszkyval szemben a szubvenczió szükségességét.

A ház a javaslatot ugy általánosságban, mint részleteiben elfogadja.

Elnök megállapitja a holnapi ülés napirendjét; 1) a delegáczió tagjainak megválasztására; 2.) A mileniumi sorsjáték; 3.) a szőllő dézmaválság törv. javaslatának korrigálása; 4.) a nyitrai választásnál előfordult mentelmi sérelmek.

Az ülés vége ½2 órakor.

A király Bruckban.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) Ő Felsége 3 negyed 7 órakor Bruckba érkezett, hogy a táborban lévő csapatokat megszemlélje. A pályaudvaron gróf Uexkült térparancsnok és a hatóságok fejei fogadták. Délután 4 órakor 64 teritékü ebéd volt. A király csak holnap délelőtt 10 órakor tér vissza Bécsbe.

A külügyminiszter üdvözlése.

Budapest, május 21. (Saját tudósi-Gróf Goluchovszky ma fogadta minisztériumának hivatalnokait, kik Pasetti osztályfőnök vezetése alatt tisztelegtek főnöküknél. Az uj külügyminiszter válaszában elődjének érdemeit méltatta és kiemelte a veszteséget, mely Kálnoky távozásával a külügyminiszteri hivatalt érte.

A munkarend.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) A kormány terve szerint az apróbb javaslatok még a héten átmennek a főrendiházhoz és eszerint a képviselőház kedden tartaná utolsó ülését a nyári munka szünet előtt. A költségvetés valamint az egyházpolitikai javaslatok csak szeptemberben, a nyári szünet után kerülnek tárgyalásra.

Lévay temetése.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) A piaristák elhunyt tartományi főnökének, Lévay Imrének temetése holnap délután lesz. A temetést Cselka érseki helynök fogja végezni. A főnökség teendőit ideiglenesen Kalmár Andras vezeti.

Szeless reklamálása.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) A helybeli kir. ügyészség az igazságügyminisztérium utján nemcsak a Hentzi-merénylet, hanem a sajtóvétség ügyében már jogerőssé vált itélet és a kauczió pénzek elsikkasztásának czimén kérte Szelessnek kiadatását. Leginkább ez utóbbi czimen reméli az ügyészség Szeless kiadatását kieszközölhetni. A reklamáczió megtagadása esetén Szeless a franczia dinamit-törvény értelmében valószinüleg ott lesz elitélve.

Császka érsek alapitványa.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) Császka György Kalocsai érsek abból az alkalomból, hogy az akadémia igazg. tanácsának tagjává választották, 10.000 koronás alapitványt tett az akadémia alaptőkéjének gyarapitására.

A szerbek Kálnokyról.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) A szerb lapok rokonszenves hangon emlékeznek meg Kálnoky grófról és azt az óhajukat fejezik ki, hogy kivánatos volna, ha utódja is Kálnoky tapintatos politikáját követné Szerbiával szemben.

Petroleum kartell.

Budapest, május 21. (Saját tud. táv.) Az ausztriai és magyarországi petroleum kartell a petroleum alapárát mét. mázsánként két forinttal fölemelte.

Közgazdaság.

A megakadt valutarendezés. Tudvalevőleg ugy Wekerle Sándor, mint utódja a pénzügyminiszteriumban Lukács László miniszter a költségvetés tárgyalásakor azt a kijelentést tették a képviselőházban, hogy a valutarendezés folytatása keretében a folyó évben nagyobb mennyiségü arany-, ezüst-, nikkel- és bronzpénzt fognak veretni és forgalomba bocsátani. Nemesérczpénzből, nevezetesen mintegy két millió darab huszkoronás arany és 10 millió darab egy koronás ezüst volt előirányozva.

Daczára, hogy az év ötödik hónapjának közepén vagyunk, az előirányzott pénzmennyiségből még semmit sem vertek ki s Körmöczbányán még nem is tudnak semmit sem arról, vajjon egyáltalában és ha igen, mikor indul meg a fentebb megemlitett pénzmennyiségek veretése. A valutarendezés czéljaira beszerzett aranymennyiség jól elzárva még mindig az államjegyek lampénztárban fekszik s ez az improduktiv befektetés a magyar államnak évenkint négy millió forintját emészti meg kamatveszteség fejében. A pénzügyminiszter pedig várja az ázsió eltünését, de a maga részéről semmiféle intézkedéssel nem járul hozzá ehhez s csak arra számit, hogy a külföldi pénzviszonyok alakulása, avagy valamely véletlen megsemmisiti azt a 3¼ százalékos ázsiót, a mely a Wekerle-féle reláczió és a tényleges arany-árfolyamok között a különbséget képezi.

Állatforgalmi korlátozás. A földmüvelésügyi m. kir. miniszter 27803/III. 1. b. sz. körrendelete alapján ezennel közhirré tétetik, hogy Békés és Vasvármegyékből származó hasitott

körmü állatoknak Alsó-Ausztria területére való bevitele az általános állategészségügyi szabályok megtartása mellett ismét szabad. A Bács-Bodrog és Tolna vármegyék, — valamint Zombor, Ujvidék és Szabadka városokból származó hasitott körmü állatoknak Alsó-Ausztriába való bevitele még továbbra is tilos marad.

Nagyváradi hetivásár.

— Május 21. —

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1895. május 21-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 7·10.—6·90 Kétszeres buza 6·50.—6·20. Rozs 6·30—6·40. Árpa 6·50—6·10. Zab 7.—.—6.70 Tengeri 7.—.—7·20 Borsó 15.— Lencse 16·— Bab 9.— Köleskása 13·— Burgonya 3·80. Lángliszt 13·— Zsemlyeliszt 12·— Fehérkenyér liszt 10.50 Barnakenyér liszt 9·— Széna fuvarral 5·20. Szalma fuvarral 2.40 Szalonna 44,—. 6 kiló zsupp-szalma 08 kr, 150, kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tüzifabikk 3·—, tölgy 2·75, cser 3·20. 100 kiló marhahus 52·—. Öntött gyertya 54·—. Lámpaolaj 50·—. Egy liter bor ó 50, uj 40. Pálinka 24, szilvapálinka 80, szesz 95. Egy métermázsa kőső 10.70, nyers fagygyu 26·—, olvasztott fagyu 36·—, szappan 24·—, birka gyapju ——, magyar gyapju 34·40. Egy hektoliter ó-bor 40.— uj-bor 30·—, mész 1·10, kemény faszén 1·50 puha faszén —·—, kendermag 10·—, köles 7·50 repcze 12·—, dió 16·—, mogyoró —·—, aszu szilva 16·—. Egy kilogramm savanyu káposzta 17, szalonna 58, sertéshus 52, juh-hus 36, veres hagyma 20, fog-hagyma 42, bors 1·60, paprika 1·20 barna kenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 8·30. 1 mm. Luczernamag 48-tól 50 frtig, 1 mm. Lóhere 64—70· 1 mm. Burgondi 32—40·

Marha ártáblázat 1896. május 21-ről: Egy pár első rendü jármas ökör 320·—, egy pár másodrendü jármas ökör 280·—, egy pár harmadrendü jármas ökör 170·—, 1 pár fejős tehén 180·—, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 95·—, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 80·—, 1 drb. veres borju 8·—, 1 drb. fél éves borju 40·—, 1 drb. két éves borju 44·—, 1 drb. hizott sertés 55·—, 1 pár fél éves sertés 16·—, 1 pár egy éves sertés 27·—, 1 pár két éves sertés 40·—, egy drb. jó igásló 80·—, 1 pár ökörbőrr 18·—, egy pár tehénbőr 12·13, borjubőr 6·—, 1 pár lóbőr 10. bárány bőr 1,30.

Forgalmi kimutatás 1895. évi május hó 21-ről: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 400 hltr. árpa 100 hltr, zab 200 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 2800 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 200 drb, félhizott 300, sovány 700, süldő 1200, malacz 1400, hizott marha 14, jármas ökör 450, fejős tehén 300, borju 213, bivaly —, juh 3200, ló 371.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. május 20.

Készáru üzlet. Daczára magasabb külföldi jegyzéseknek malmaink ma csak nehezen fogtak készbuza beváráshoz, mivel a megeredt esőzések az árak hanyatlását helyezik kilátásba.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata nyugodt. Az árak 6.30—6.35 forinton jegyeznek.

Árpa irányzata bágyadt, a vevők száma folyton ritkul.

Tengeri irányzata csendes.

Zab irányzata változatlan.

II. Határ idő üzlet. Vidékről esőzéseket jeleztek, minek folytán piaczunkon élénkebb realizációkedv keletkezett. A nap folyamában azonban a vevők száma megszáporodott és Berlin is 2 márknyi áremelkedést jelezvén, az irányzat csakhamar sziárdabb jelleget öltött és az árak buzában és rozsban 4—5 krral. tengeriben 6—8 krral, zabban 2—3 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 7.45—7.53 frt, buza május—juniusra 7.36—7.37 frt, rozs tavaszra 6.60—6.66 frt, tengeri máj.—jun. 6.93—6.98 frt, zab tavaszra 7.22—7.26 forint, szept. okt, 6.14—6.17 frt káposzta-repcze augusztus—szeptemberre 11.50—11.60 forint.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, május 17. Készlet: 137.811 drb. Urasági öreg kövér I. rendü: 45½—46 kr.; közép: 44—45½ kr.; süldő kövér: 47—48 kr.; sovány: 45—46 kr; román: —·—.; Szerb kövér 46—46½ kr; könnyü 44½ 45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: nagyon lanyha.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. május 21-én.

Magyar aranyjáradék 4%	123.—
Magyar koronajáradék	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	126.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	103.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	125.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	98.50
Italmérési jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.25
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	149.—
Osztrák járadék papirban	101.25
Osztrák járadék ezüstben	101.25
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.50
1860. osztr. államsorsjegyek	157.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1073.—
Magyar hitelbank részvény	462.50
Osztrák hitelintézet részvény	398.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	431.25
20 frankos arany (Napoleond'or)	965.—
Német birodalmi márka	59.60
London vista	122.05
Paris vista	48.35
20 márkás arany	11.92

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 20-ik szám. I. Kis bérlet 20-ik szám.

Páros. *Páros.*

Szerdàn, 1895. május hó 22-én

A SZULTÁN.

Eredeti operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette: Verő György.

SZEMÉLYEK:

Szelim, szultán	R. Réthy Laura
Bimbast,)	Hunyady József
Bülbül,) basák	Rónaszéki Guszt.
Kaftán,)	Bánáti Ede
Ali. főeunuch	Fóriss Pista
De Forrain Gaston, franczia követ	Sólyom Lajos
Délia, görög leány	Sugár Aranka
Adelgunda, thüringiai leány	Sz. Barts Arknka

Palotaőrök, basác, bégek, leányok. Szinhely a szultán palotája.

Kezdete fél 8 órakor.

Holnap, vasárnap, május hó 23-án, két előadás: Délután fél 4 órakor, leszállitott helyárakkal, bérletszünetben

A rokkant huszár.

Népszinmü.

Este fél 8 órakor, rendes helyárakkal, **bérletfolyamban**

A pálinka.

Szinmü.

NYILTTÉR.*

ITA HENRIK bécsi kalapgyáros részéről a **„Nagyvárad“** vasárnapi számában megjelent azon nyilttéri közlemény, hogy velem az üzleti összeköttetést megszünteti: ép oly meglepetésemre mint megelégedésemre szolgál, minthogy ezen czég gyártmányának általa **„képzelt kedveltsége“** üzletemben eddig csak abban talált kifejezést, hogy az általam tőle megrendelt kalapok legnagyobb része **eladatlan maradt,** ugy hogy én kész vagyok **t. vevőimnek** ezen kalapokat **gyári áron alul** is rendelkezésére bocsájtani.

ROTH M. utóda

nagyváradi czég pedig ismételten egy kis jelét adta azon érzékenységének, melylyel irányomban az általam a szoliditás korlátain belől mindinkább kifejtendő versenyzésemért ellenemben viseltetik.

Stern Lajos,

(131) czipő-, kalap- és uri divat üzlet

Nagyvárad, (Bémer-tér.)

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Bérmálási emléknek

a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom dúsan berendezett

imakönyvek, szentképek, rózsafűzérek

és ezen czélra alkalmas **ifjusági iratok** raktáramat.

Ujonnan érkezett **imakönyvek** a legjutányosabb árban kaphatók.

Ungár Jenő

könyv- és papirkereskedése

(132) **Nagyváradon**

Olaszi, Fő-utcza (Rimanóczy-ház.)

Kiadó lakás

augusztus 1-re.

Nagy-Teleky-utcza

331. sz. házban

(a Biharmegyei keresk. éz iparbank mellett)

két szobából álló udvari lakás kiadó.

Értekezhetni ugyanott.

Háziasszonyok figyelmébe!

Több oldalról tett felszólamlások a ***padlózat-mázakra,*** arra inditottak, hogy igyekezzem az eddigi gyártmányokat túlszárnyalni. Nagy fáradozásaim után sikerült feltalálnom egy oly

SZOBAPADLO-LACKOT,

amely az összes bel- és külföldi gyártmányokat felülmulja és melyet három legkedveltebb szinben hoztam forgalomba. És miután azt tiszta anyagból készitem, ugy fényre, mint tartósságra a legjobbnak ajánlhatom.

BOROSTYÁN SZOBA-LACKOT . . 90 kr., 1 frt 40 kr.
SPIRITUSZ SZOBA-LACKOT . 1 frt 10 kr., 1 frt 50 kr.

SCHWEICZI PARQUET-FÉNYMÁZ 1 kilo . 1 frt 80 kr.
(GLAZUR) ZOMÁNCZ 1 kilo . . . . . 1 frt 10 kr.

Végül mindenféle **FESTÉK, KENCZÉK, BRONZ** és **ECSETEKET** legolcsóbb árban.

Kiváló tisztelettel **BERKES BERTALAN,**

(73) 19—20 Nagyvárad, Zöldfa-utcza.

☛ Mélyen leszállitott árak készpénzfizetés mellett! ☚

☛ CSAK RÖVID IDEIG! ☚

Végeladás!

Miután a helybeli piaczon a **Deutsch K. I.**-féle házban levő üzletünket felhagyjuk, illetve uj üzletünkkel egyesitjük, kényszeritve vagyunk a régi üzletben felhalmozott fölösleges árut,

SZOLID ALAPON VEZETETT

VÉGELADÁS

utján értékesiteni, minek folytán *vásznak, asztalnemüek, fehérnemüek, férfi-* és *női ruhaszövetek, függönyök, ágy-* és *asztalteritők, butorszövetek* stb.

mélyen leszállitott árak

mellett adatnak el.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

(103) 15—20 NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa czég

Szent-László-tér,

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

☛ CSAK RÖVID IDEIG! ☚

☛ Mélyen leszállitott árak készpénzfizetés mellett! ☚

Várad-velenczei műkertészeti telep!

50,000 darab — szemzés által nemesitett —

1 és 2 éves rózsa

áll a **várad-velenczei műkertészeti** és **rózsa-telepen** a rózsa-kedvelő közönség rendelkezésére.

A fajok a legszebb és leghálásabb viritásúakból vannak összeállitva.

Ujdonságok 1892—93—94-ből.

AZ ARAK BAMULATOS OLCSOK!

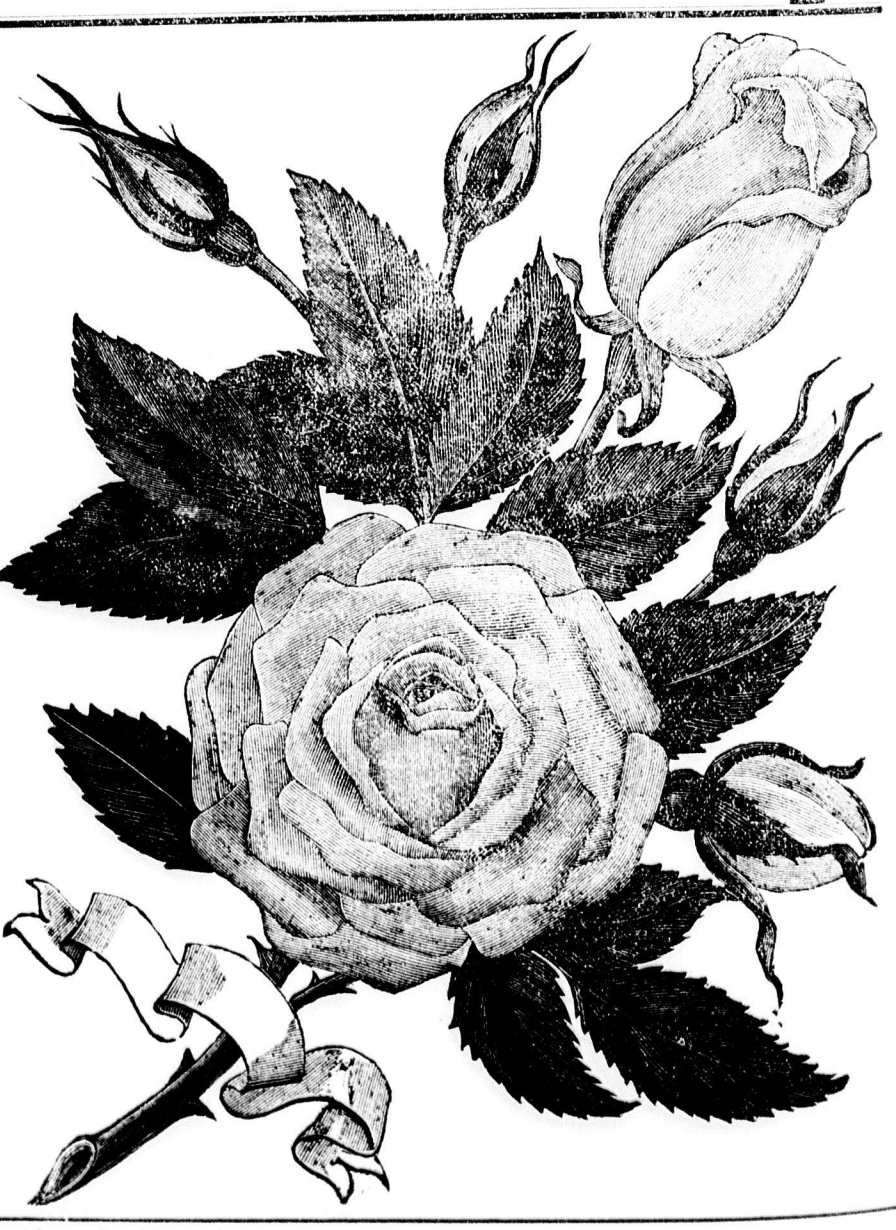

(123)

Rózsák árai:

Egy éves igen szép, erős gyökérnemes (wurzelecht) és alacsony törzsbe nemesitett, 10 drb **2** frt, 100 drb **18** frt, 2 éves kiváló szép, erős bokrok 10 drb **3** frt **80** kr., 100 drb **35** frt.

Magas rózsatők 3 lábtól 6 láb magas törzsekkel, szép koronával:

12 drb a legjobb fajokból egy csoportra való	**5**	frt	— kr.
25 » » » » » nagyobb csoportra való	**9**	»	**50** »
50 » 25 fajban	**18**	»	— »
100 » 50 szép fajban	**35**	»	— »
2 évesek nagy koronával 10 drb **6** frt **50** kr., 100 drb	**60**	»	— »
Ujdonságok a legszebb fajokban az 1892-ik évről 10 drb	**6**	»	— »
» » » 1893-ik évi fajokból 10 drb (10 faj)	**8**	»	— »
» » » 1894-ik évi fajokból 10 drb (10 faj)	**10**	»	— »

A rózsák részint cserépbe ültetve, részint mohába vannak kötözve s az év bármely szakában kiültethetők a nélkül, hogy azt legkevésbbé megsinylenék.

Miután a rózsák szabadba való kiültetésénél a moházás sokkal előnyösebbnek és megbizhatóbbnak bizonyult, a cserépben nevelt rózsák dbja **5 krral olcsóbb.**

Árjegyzéket kivánatra ugy helyben, mint vidékre ingyen és bérmentve küld a

váradvelenczei műkertészeti és rózsatelep.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.